

Project Completion Report

Crop Residue Management Campaign 2019 in Moga

Implemented
By
**Abhivyakti
Foundation**

Supported By:
**National Bank for Agriculture
and Rural Development**

MAJOR HIGHLIGHT OF THE CAMPAIGN

- Awareness on Crop Residue Management
- Audio Announcement Through Hired Vehicles
- Wall Painting on Crop Residue
- Nukad Natak Show on Crop Residue Management
- Produced Short Film on Crop Residue Management Campaign

**Flag off E-Rickshaw
by ADC Jalandhar**

**Flag off E-Rickshaw
by CGM NABARD**

Nukad Natak

**District Level
Programm Firozpur**

Wall Painting

Cluster Level Programm

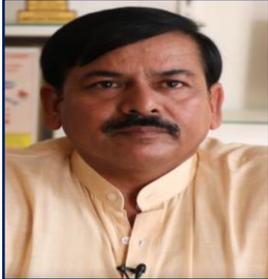

CONTENT

Content	1
Acknowledgement.....	2
Preface	3
About Organization	4-7
Project Background.....	8
Project Objectives.....	9
Problem Statement	10-16
Status of Punjab & Moga	17-19
About Punjab	20-21
About Moga.....	22-23
District Level Programme	24-25
Block Level Programme	27-30
Debriefing Programme	31-32
Geographical Coverage	33
Name of the Clusters	34-39
Feedback Compilations	40-43
Farmers Opinion	44
Conclusion & Recommendation	45-46
Annexures	47-66

Acknowledgement

Mr. Shailendra Kumar Singh
General Secretary, Abhivyakti Foundation

Abhivyakti Foundation has carried the Crop Residue Management Campaign 2019 “Prali Bachao fasal Vadhao” in the district Moga of Punjab. Untiring the sincere efforts by various departments helped make this a successful project. First and foremost we wish to place on record our sincere gratitude to National Bank for Agriculture and Rural Development (NABARD) Regional office Punjab for providing an opportunity for our organization to implement this project in district Moga and for always providing prompt and unwavering support to Abhivyakti Foundation.

For providing encouragement, support and valuable guidance during this duration of the grant we are indebted to Shri Rasheed Lekhi, District Development Manager, NABARD Moga. We also wish to thank district Administration and all the line departments like KVK, Agriculture department, Animal Husbandry Department for their valuable support to the program.

Last but not the least, Abhivyakti Foundation extends sincere thanks to Regional office Punjab of the organization and its VLWs teams for untiringly carrying out the assigned work plan activities, and for conducting a successful campaign in 120 cluster of district Moga. In district Moga Crop Residue Management Campaign was conducted in all the 5 blocks of district Moga. VLWs of district Moga did a tremendous work to enhance awareness about Crop Residue Management in district Moga.

Shailendra Kumar Singh
General Secretary

Preface

Mr. Amritpal Singh
Regional Director, Abhivyakti Foundation

The problem of open burning of agriculture has resulted in serious issues contributing towards global warming and environmental pollution. It also has an adverse impact on quality of air, soil health and human health.

The Environment Ministry has approved regional project on 'Climate Resilience Building among Farmers through Crop Residue Management' under National Adaptation Fund for Climate Change (NAFCC). The National Bank for Agriculture and Rural Development (NABARD) has been the appointed as the National Implementing Entity (NIE) responsible for implementation of climate adaptation projects under NAFCC.

Abhivyakti Foundation has been assigned as the implementing partner for the awareness campaign in 4 district of Punjab for financial year 2019-20. In Moga district the Crop Residue Management Campaign 2019 was conducted in all the 5 blocks of district Moga by covering 120 village cluster of district Moga with the support of trained Village Level Workers (VLW). These VLWs created awareness among farmers through crop residue management and Promoting alternate uses of crop residue. Abhivyakti foundation has taken grass root level efforts to undertake the activities under Crop Residue Management 2019 "Prati Bachao Fasal Vadhao" in the district Moga. We do hope that whatever little effort made by Abhivyakti Foundation will continue and this report will be an instrument in further discussion towards Crop Residue Management implemented by Abhivyakti Foundation in the district Moga.

Amritpal Singh
Regional Director

About Organization

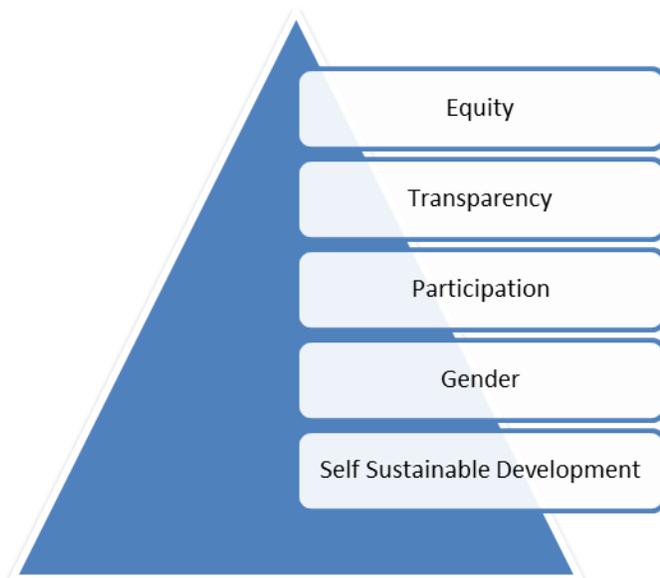

History

The incorporation of Abhivyakti Foundation was visualized in 2000 by Mr. Shailendra Kumar Singh, founder member and General Secretary of the organization. The organization started their social development initiative through publishing social magazine namely SRIJAN besides running the educational programme in slum areas namely Holambi Kala of north Delhi through raising donations. Subsequently, the organization has made their regular efforts to identify options and opportunities for expanding the development initiatives. These efforts resulted in success when we received first educational support from Ministry of Human Resource Development, Govt. of India under SARVA SHIKSHAN ABHIYAN programme in Palwal district of Haryana state in 2004.

Ideology

Abhivyakti Foundation is guided and directed by different ideological values. They have been the control mechanisms for operating various programmes and activities of the organization. Our organization believes in following core values:

These values have been followed not only at the level planning and executing the programmes and activities but also at level of recruiting and selecting the organizations' team members

Vision & Mission

Vision

Establish participatory, Gender Justice, Self-Reliance and Community Participation.

Mission

Abhivyakti Foundation aims to organize women and weaker sections of society for social change through participatory approach. Abhivyakti Foundation is committed to educational development, Poverty Elimination, Ecological Balance, growth of self-reliance among people and empowerment of rural and urban community.

Legal Identity

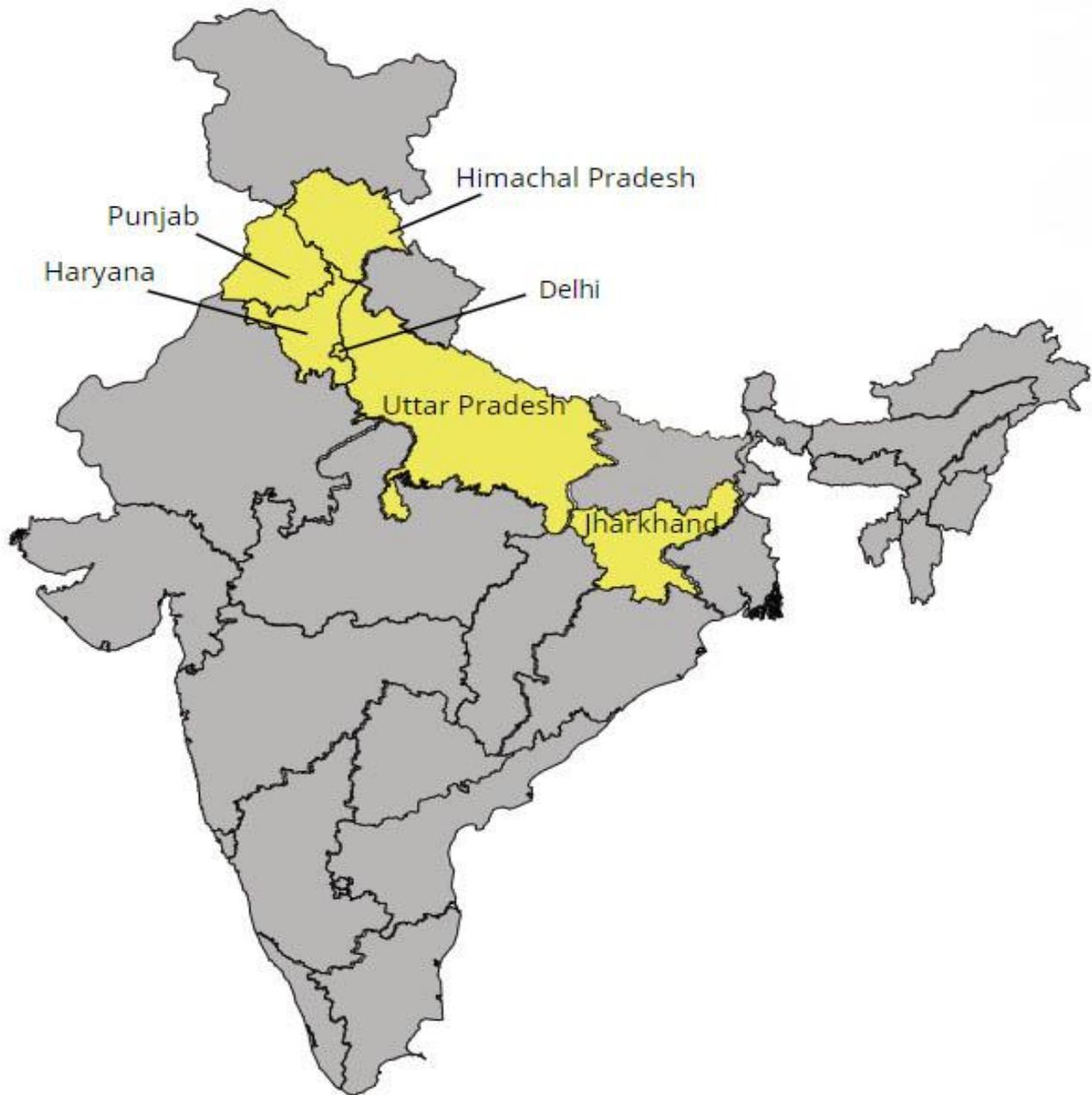
We have successfully able to complete the legal formalities required for running a successful organization. The legal details of Abhivyakti Foundation are given in following table:

S. No.	Legal Entity	Registration No.
1.	Society Registration Act	39069
2.	Income Tax Registration 80G Registration	DEL-AE22883-14072011/799
3.	PAN Registration	AAAAA4322L
4.	FCRA Registration	231660767

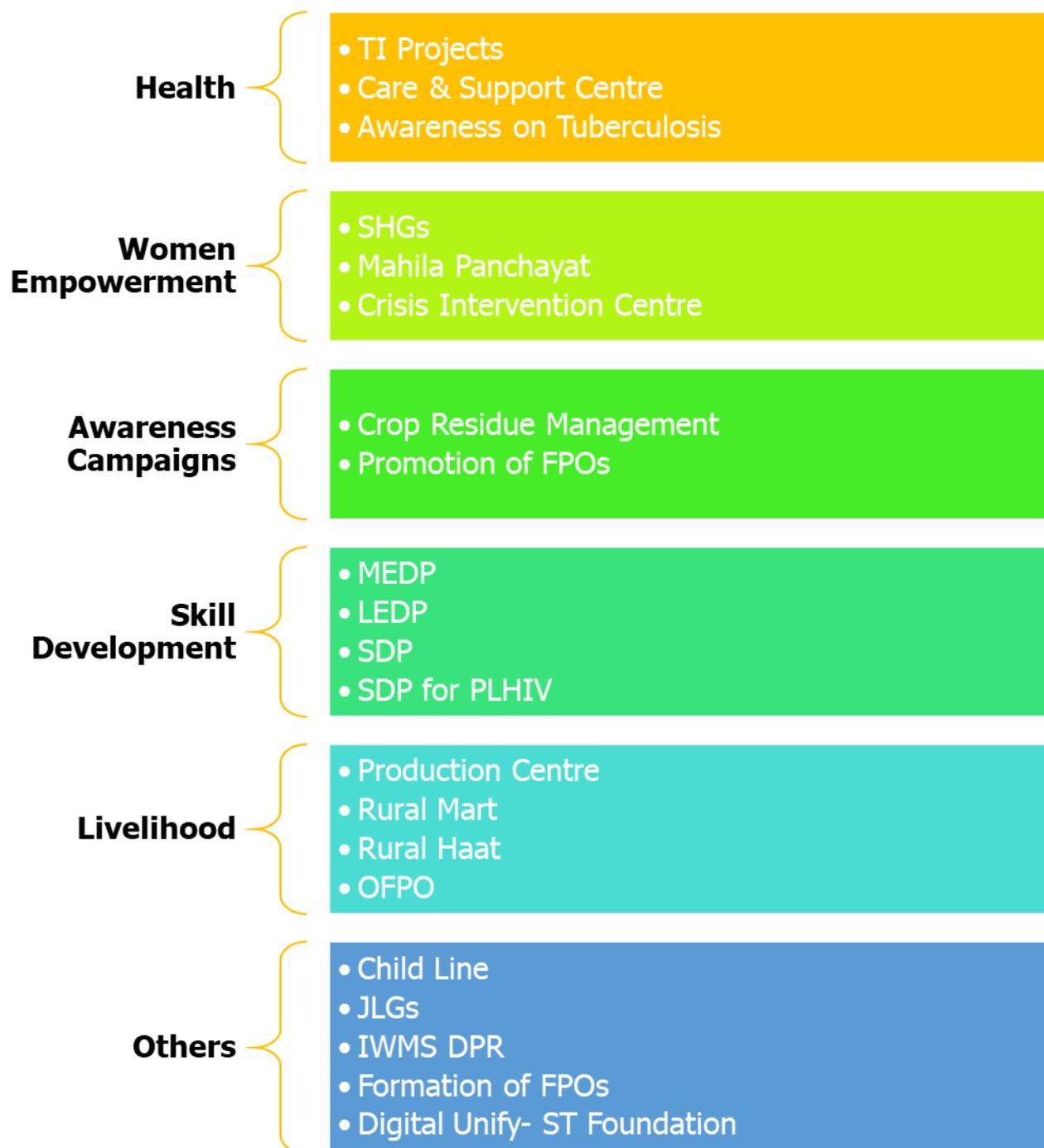
Organizational Structure

Since the inception of the organization, we have made efforts to adopt the decentralize structure of the organization's team structure. We could successfully to have balance team, to a maximum level, from the point of view of Gender. At the different level of the organization team, each team members have been given opportunities to grow and contribute to the growth of the organization.

Our Footprint

Our Work

Background

Background of Project

The crop residue management has been a major concern in India particularly in those areas where residue of cereal crops are available in both the cropping seasons (Kharif & Rabi). As the burning of surplus residue is posing major challenges due to changing global scenario on climate variability. Hence sustained efforts and implementable interventions needs to be taken-up to improve the climate resilience among farmers. The Project will be implemented in the State of Punjab & Haryana and Partly in Rajasthan & Uttar Pradesh. All the districts of Punjab, major paddy growing districts of Haryana and potential areas for end use of crop residue (particularly of paddy straw) have been identified and will be covered.

The ultimate aim is to enhance the climate resilience among farmers by strengthening soil fertility, organic carbon, lesser use of chemical fertiliser and enhanced income through diversified farming like dairy activities in drought prone areas. The project aims to promote a basket of technological interventions for management of crop residue along with existing machineries, generate awareness, provide training & capacity building for employment generation, enhance farmers' income, strengthen soil organic carbon, fertility of soil and control health hazards

Title of Project

Climate Resilience Building among Farmers through Crop Residue Management

Beneficiaries

Farmers

Project Location

Moga, Punjab

Project Objective

Project Objectives

The crop residue management has been a major concern in India particularly in those areas where residue of cereal crops are available in both the cropping seasons (Kharif & Rabi). So burning of surplus residue is posing major challenge due to changing global scenario on climate variability. Hence sustained efforts and implementable interventions needs to be taken up to improve the climate resilience among farmers. So, the following broad objectives of the proposal are as under:

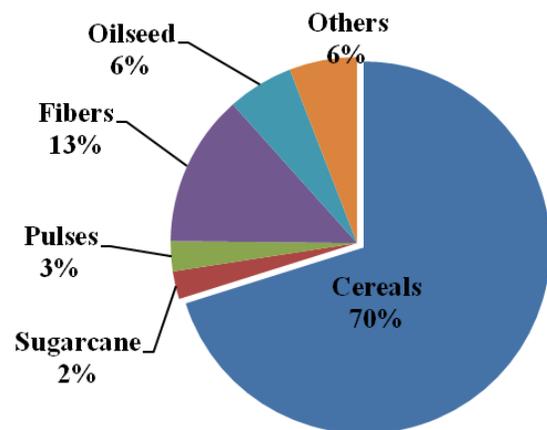
- ✓ To lower the Green House Gases Emissions in project areas by i). creating awareness among farmers through crop residue management and by ii). Promoting alternate uses of crop residue.
- ✓ To promote implementable and sustainable entrepreneurship models in rural areas by engaging FCs/ FPOs /PACs/ JLGs/Dairy Cooperatives/ Water Users Associations/ Individual entrepreneurs for effective crop residue management through upscaling successful initiatives and innovative ideas.
- ✓ To enhance the climate resilience and income of the farmers through alternative uses of crop residue management in project areas.
- ✓ To identify the other co-benefits and suggest policy intervention.

Problem Statement

Problem Context

India produces more than 500 million tons (Mt) of crop residues annually. Among different crops, cereals generate 352 Mt residue followed by fibres (66 Mt), oilseed (29 Mt), pulses (13 Mt) and sugarcane (12 Mt) (Fig. 1). The cereal crops (rice, wheat, maize, millets) contribute 70% while rice crop alone contributes 34% of crop residues. Wheat ranks second with 22% of residues whereas fibre crops contribute 13% of residues generated from all crops. Among fibres, cotton generates maximum (53 Mt) with 11% of crop residues. Coconut ranks second among fibre crops with 12 Mt of residue generation. Sugarcane residues comprising tops and leaves generates 12 Mt i.e., 2% of crop residues in India (Source; MNRE).

Generation of cereal residues is highest in Uttar Pradesh (53 Mt) followed by Punjab (44 Mt) and West Bengal (33 Mt). Maharashtra contributes maximum to the generation of residues of pulses (3 Mt) while residues from fibre crop is dominant in Andhra Pradesh (14 Mt). Gujarat and Rajasthan generate about 6 Mt each of residues from oilseed crops. Processing of agricultural produce through milling and packaging also produces substantial amount of residues. Crop residues are natural resources with tremendous value to farmers. These residues are used as animal feed, composting, thatching for rural houses and fuel for domestic and industrial use.

Traditionally crop residues have numerous competing uses such as animal feed, fodder, fuel, roof thatching, packaging and composting. Cereal residues are mainly used as cattle feed. Rice straw and husk is used as domestic fuel or in boilers for parboiling rice in states like West Bengal. The uses for various residues are different in different states. Farmers

Nearly 43,000 stubble burning cases were reported during the paddy harvesting season last year

use residue either themselves or sell it to other landless households or intermediaries, who in turn sell the residues to industries. The remaining residues are left unused or burned in field.

In states like Punjab and Haryana where rice residues are not used as cattle feed, large amount rice straw is burned in field. Sugarcane tops in most of the areas is either used for feeding of dairy animals or burned in field for ratoon crop. Residues of groundnut are burned as fuel in brick kilns and lime kilns. Cotton, chilli, pulses and oilseeds residues are mainly used as fuel for household needs. Coconut shell, stalks of rapeseed and mustard, pigeon pea and jute and mesta, and sun flower are used as domestic fuel. Coconut generates about 3 Mt of husk annually and about 1.2 Mt is utilized for making coir and 1 Mt burned as fuel.

Punjab banned the burning of stubble in 2013 and in 2015 the National Green Tribunal ordered the same when pollution became increasingly felt in the NCR-Delhi region. The government has resorted to coercive actions in the form of punitive damages, police raids and striking a red entry in the girdhabra (land record) of the violating farmers. Meanwhile, farmers continue to violate the ban orders even if they are aware that the burning increases local pollution and results in the loss of important soil nutrients such as nitrogen, potassium and phosphorous.

In Punjab, only about 20% of straw is managed through biomass power plants, paper and cardboard mills. The remaining quantity of over 15 million tonnes is burnt in open fields. The stubble releases enormous quantities of particulate matter, especially the dangerous 2.5 PM, along with other noxious gases. The higher moisture content in the winter air accentuates the problem as it traps the pollutants and prevents their dispersal.

About 80% of the residues are left in the field as loose straw that finally ends up being burnt

Major Reasons for Burning Crop Residues

Increased mechanization, particularly use of combine, declining number of livestock, long period required for composting and no economically viable alternate use of residues are some of the reasons for residues being burnt in field. The number of combine harvester in the country, particularly in the IGP has increased dramatically from nearly 2000 in 1986 to 10000 in 2010. North-Western part (Punjab, Haryana and western Uttar Pradesh) of the IGP has about 75% of the cropped area under combine harvesting. Combine harvesters are used extensively in central and eastern Uttar Pradesh, Uttarakhand, Bihar, Rajasthan, Madhya Pradesh and southern states as well for harvesting rice and wheat. The major reasons for increase in use of combine are labour shortage, high wage during harvesting season, ease of harvesting and thrashing and uncertainty of weather. With combine harvesting, however, about 80% of the residues are left in the field as loose straw that finally ends up being burnt. It is estimated that about 15 Mt rice straws is burned every year in Punjab alone.

Outline the Economic, Social, Development and Climate Change

Burning of agricultural biomass residue, or Crop Residue Burning (CRB) has been identified as a major health hazard. In addition to causing exposure to extremely high levels of Particulate Matter concentration to people in the immediate vicinity, it is also a major regional source of pollution, contributing between 12 and 60 per cent of PM concentrations as per various source apportionment studies. In addition, it causes loss of vital components such as nitrogen, phosphorus, sulphur and potassium from the topsoil layer, making the land less fertile and unviable for agriculture in the long run. About 25% of nitrogen, 25% phosphorus, 50% of sulphur and 75% of potassium uptake by cereal crops are retained in residues, making them valuable sources of nutrients.

As per study there is 10 % increase in the number of patients within 20–25 days of the burning period every season

Economic Impact

Crop residue is not a waste but rather a useful natural resource. About 25 % of nitrogen (N) and phosphorus (P), 50 % of sulphur (S) and 75 % of potassium (K) uptake by cereal crops are retained in crop residues, making them valuable nutrient sources. The removal of the paddy stalk that remains on the field is a labour-intensive process. With labour being unavailable and the time window for preparing the field for wheat cultivation being limited, the options that the farmer has are either investing in expensive and rarely used agricultural implements, or burning the residue right on the field. Of the two, the latter is both cheaper and requires less efforts.

Social Impact

Health impact - Burning of crop stubble has severe adverse impacts especially for those people suffering from respiratory disease, cardiovascular disease. Pregnant women and small children are also likely to suffer from the smoke produced due to stubble burning. Inhaling of fine particulate matter of less than PM_{2.5} µg triggers asthma and can even aggravate symptoms of bronchial attack. According to Singh (2008), more than 60 % of the population in Punjab live in the rice growing areas and is exposed to air pollution due to burning of rice stubbles. As per the same study, medical records of the civil hospital of Jira, in the rice-wheat belt showed a 10 % increase in the number of patients within 20–25 days of the burning period every season.

Climate Change Impact

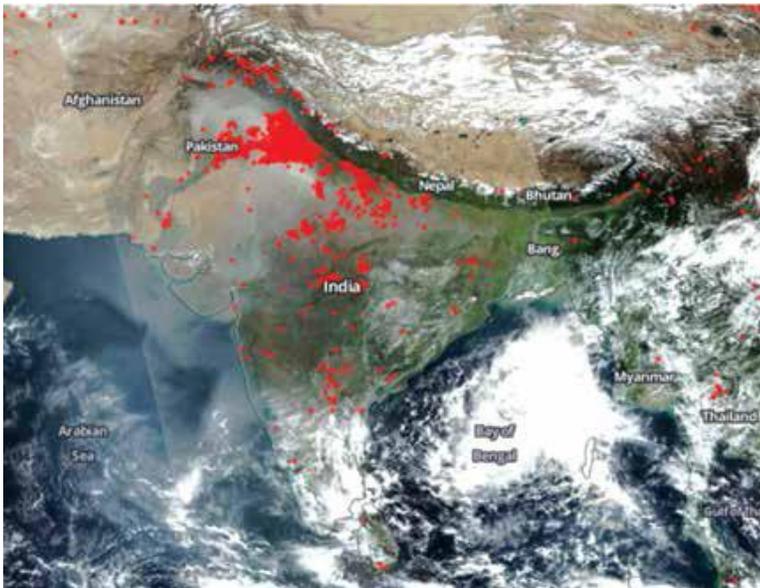
Agricultural crop residue burning contribute towards the emission of greenhouse gases (CO₂, N₂O, CH₄), air pollutants (CO, NH₃, NO_x, SO₂, NMHC, volatile organic compounds), particulates matter and smoke having direct influence on global warming. Furthermore, it depletes the soil of its organic matter, major nutrients and reduces microbial biomass in soil that ultimately impairs the efficacy of organic matter application in the next cropping season.

Adverse Impact

Adverse Impacts of Crop Residue Burning

The problem of crop residue burning has been intensifying over time and spreading across the Indian Sub-continent. The NASA satellite images of early November 2016 (peak period of rice residue burning) depicts the burning hot spots across south Asia and shows that the intensity of crop residue burning in Punjab, Haryana, western Uttar Pradesh and Uttarakhand is very high, resulting in deterioration of air quality in vast geographical area. Crop residue is contributing to atmospheric pollution that has serious environment, soil, and human health as well as economic implications due to release of large amounts of air pollutants. Therefore, a concerted collective action to solve the problem of crop residue burning was urgently required.

NASA satellite images (November 03, 2016) showing intensity of rice residue burning (shown in red dots) in North-West India.

Environment

The major pollutants emitted by crop residue burning - CO₂, CO, CH₄, N₂O, NO_x, SO₂, black carbon, non-methyl hydrocarbons (NMHC), volatile organic compounds (VOC) and particulate matter (PM_{2.5} and PM₁₀), contribute enormously to global warming. Extensive crop burning, resulted in Delhi air becoming the most polluted in the World in the first week of November 2016, compelling the Government to declare Delhi air

Burning of crop residues destroys the beneficial micro-flora and fauna of soil causing adverse impact on soil health

pollution an emergency. It is estimated that one tonne rice residue on burning releases 13 kg particulate matter, 60 kg CO, 1460 kg CO₂, 3.5 kg NO_x, 0.2 kg SO₂. The black carbon emitted during residue burning warms the lower atmosphere and it is the second most important contributor to global warming after CO₂.

Soil Health

Apart from the damage caused by air pollution, burning of rice residue also results in loss of soil organic matter and plant nutrients and adversely affects soil health. About 90% of N and S and 15-20% of P and K contained in rice residue are lost during burning. Burning of 23 million tonnes of rice residues in NW India leads to a loss of about 9.2 million tonnes of C equivalent (CO₂-equivalent of about 34 million tonnes) per year and a loss of about 1.4×10⁵ t of N (equivalent to Rs 200 crores) annually. In addition, in-field burning of crop residues also destroys the beneficial micro-flora and fauna of soil causing adverse impact on soil health.

Human & Animal Health

Burning of crop stubble results in the emissions of harmful chemicals like polychlorinated dibenzo-p-dioxins, polycyclic aromatic hydrocarbons (PAH's) and polychlorinated dibenzofurans (PCDFs). These air pollutants have toxicological properties and are potential carcinogens. Furthermore, the release of carbon dioxide in the atmosphere due to crop stubble burning results in the depletion of the oxygen layer in the natural environment causing greenhouse effect. Burning of crop waste also has adverse implications on the health of milk producing animals. Air pollution can result in the death of animals, as the high levels of CO₂ and CO₂ in the blood can convert normal haemoglobin into deadly haemoglobin. There can also be a potential decrease in the yield of the milk producing animals.

The human health costs from rice residue burning in rural areas of Punjab are estimated at Rs. 7.61 crores annually

Increase in the concentration of PM 2.5 and PM10 during the large scale burning of rice residues is a major health hazard. For example, the children are more sensitive to air pollution (smog), as rice residue burning poses some unrecoverable influence on their pulmonary functions. The emission of high levels of PM2.5 and PM10 in the air causes chronic diseases like cardiopulmonary disorders irrecoverable lung capacity or asthma in human population of NW India. The survey and economic evaluation showed a clear increase in medical and health-related expenditure and workdays lost during the rice residue-burning period (September–November) each year in Punjab. These health-related expenditures tend to be higher for children, older people and farm workers who are directly exposed to rice residue burning. The human health costs from rice residue burning in rural areas of Punjab are estimated at Rs. 7.61 crores annually. The costs would be much higher if expenses on averting activities, productivity loss due to illness, monetary value of discomfort, etc., are also included.

Status of Punjab & District Moga

Punjab

The State of Punjab has total geographical area of about 53.381 lakh ha. Out of this total area about 41.168 lakh ha area is net sown area, 37.27 lakh ha area is sown twice comprising 78.43 lakh ha gross sown area. The total paddy straw generated in the state is around 23.07 million tons out of which, 16.78 million tonnes are surplus biomass.

In kharif season, major crops cultivated include paddy, sugarcane, maize, and in rabi season, crops like wheat, jau, chana, pea, are cultivated. The district wise geographical area, net sown area, gross cropped area, paddy area, quantity of paddy straw and surplus biomass in the state of Punjab is given in Table below. The districts such as Sangrur, Ludhina, Patiala, Moga and Ferozpur has large amount of crop residues surplus in the State.

District wise geographical area, net sown area, gross cropped area and paddy area, quantity of paddy straw and surplus biomass in Punjab:

District	Geographical area (in Hectare)	Net sown area (in Hectare)	Gross Sown area	Paddy Area (in Hectare)	Paddy Straw (in Kilo Tonne)
Amritsar	264700	219202	414392	183800	1053.466
Barnala	141000	124361	248570	106200	999.389
Bathinda	338500	293870	558050	109000	963.476
Faridkot	146900	127025	248000	102800	875.962
Fatehgarh Sahib	118000	101910	191061	86200	759.139
Fazilka	311300	252750	475370	91333	606.128
Ferozpur	530500	218095	415567	213800	1695.782
Gurdaspur	263500	209454	423579	185000	1178.544
Hoshiarpur	336500	199306	350446	71600	527.558
Jalandhar	263200	242916	412947	165400	1241.702

Status of Punjab & District Moga

District	Geographical area (in Hectare)	Net sown area (in Hectare)	Gross Sown area	Paddy Area (in Hectare)	Paddy Straw (in Kilo Tonne)
Kapurthala	163200	133779	267159	117400	919.718
Ludhiana	376700	298977	592502	257000	2333.146
Mansa	217100	189730	353989	78600	643.555
<u>Moga</u>	<u>221600</u>	<u>185595</u>	<u>381367</u>	<u>175000</u>	<u>1621.478</u>
Muktsar	261500	228186	447489	118400	939.533
Nawan Sahar	126700	92279	187708	57000	462.749
Pathankot	92900	47815	93633	28333	155.488
Patiala	321800	260153	515156	232400	1882.781
Ropar	136900	80865	141978	37400	279.866
Mohali	109300	77120	106201	31200	227.866
Sangrur	351452	311513	621990	273200	2577.11
Tarn Taran	244900	217230	394413	175400	1124.054
Total	5338152	4116831	7843967	2896466	23067.676

Crop Residue burning incidents in Punjab

The data on crop-residues burning incidents (district wise) monitored using satellite remote sensing was compiled and given in given below table. It can be seen that that a total of 59668 burning event in the current year, which is about 85% of the events detected in 2017 and about 59% of the events detected in 2016. Though the number of crop burning events are reducing over the years but still it is very high despite significant efforts were made by both National and State Governments to prevent open burning through regulations and law enforcement agencies.

Crop burning instances in Punjab

District wise crop burning instances in Punjab

District	Year 2016	Year 2017	Year 2018	Year 2019 (Till 21 st October)
Amritsar	2171	1368	1406	500
Barnala	5701	3430	3279	16
Bathinda	8846	5783	6348	48
Faridkot	4630	3472	3058	159
Fatehgarh Sahib	2461	1643	866	75
Fazilka	NA	NA	2110	68
Ferozepur	13645	9957	9993	309
Gurdaspur	2221	1599	1172	235
Hoshiarpur	905	497	199	24
Jalandhar	4663	2134	1395	141
Kapurthala	3136	1627	751	112
Ludhiana	9546	4769	3053	48
Mansa	5652	4506	3053	91
Moga	6393	2786	2730	62
Muktsar	7037	5458	5786	89
Nawan Sahar	1366	691	305	34
Pathankot	NA	NA	9	0
Patiala	6546	5034	4217	431
Ropar	719	329	91	12
Mohali	366	246	199	56
Sangrur	11862	8430	7782	92
Tarn Taran	4513	3320	2748	705
Total	102379	67079	59695	3307

“Source: Ministry of Agriculture and Farmers & PRSC for year 2019”

Demographic Details of Punjab

Punjab

Punjab is a state in northern India. Forming part of the larger Punjab region of the Indian subcontinent, the state is bordered by the Indian states of Jammu and Kashmir to the north, Himachal Pradesh to the east, Haryana to the south and southeast, Rajasthan to the southwest, and the Pakistani province of Punjab to the west. The state covers an area of 50,362 square kilo meters, 1.53% of India's total geographical area. The state capital is Chandigarh, a Union Territory and also the capital of the neighbouring state of Haryana. The five rivers from which the region took its name were Sutlej, Ravi, Beas, Chenab and Jhelum; Sutlej, Ravi and Beas are part of the Indian Punjab. Punjab is the home to 2.77 crore (2011 Census) people, constituting 2.29% of the total population, covering 1.54% surface area of the country. 62.52% of the State's population lives in rural areas. Males outnumber the females in Punjab with the sex ratio of 895 females to every 1,000 males, with the highest sex ratio in Hoshiarpur (961) and lowest in Faridkot (868). The State is more densely populated (551 persons/km²) than the country's average (382 persons/km²). About 75.8% of the State's population is literate as against the national average of 74%. Though agriculture is the predominant economic activity in the State, it engages only 36% of the State's work force as against about two third at national level. Migration of rural people to foreign countries in search of jobs has resulted in reduction in the workforce available for agriculture. Shortage of farm labour has prompted farmers of the State to go for farm mechanization in a big way.

The total area of Punjab is just 1.4% of total area of India, but it produces roughly 12% of the cereals produced in the country

Punjab (the five rivers region) is one of the most fertile regions on earth. The region is ideal for growing wheat crop. Rice, sugar cane, fruits and vegetables are also grown. Indian Punjab is called the "Granary of India" or "India's bread-basket." [7] Many records mistakenly mention that it produces 43% of India's wheat, but that is actually its contribution to the national pool. It produces 17% of India's wheat, and 11% of India's rice (2013 data). The total area of Punjab is just 1.4% of total area of India, but it produces roughly 12% of the cereals produced in the country.[8] The largest grown crop is wheat. Other important crops are rice, cotton, sugarcane, pearl millet, maize, barley and fruits. The principal crops of Punjab are barley, wheat, rice, maize and sugarcane. Among the fodder crops are bajra and jowar. In the category of fruits, it produces abundant stock of kinnow. The main sources of irrigation are canals and tube wells. The rabi or the spring harvest consists of wheat, gram, barley, potatoes and winter vegetables. The Kharif or the autumn harvest consists of rice, maize, sugarcane, cotton and pulses. Agriculture sector is the largest contributor to the gross state domestic product (GSDP) of Punjab. According to 2013-14 data, the contribution of agriculture and allied industries in GSDP at factor cost is 28.13%.

Rice, which occupied around 6.87 per cent of the gross cropped area in 1970-71, increased to over 33.15 per cent in 2007-08, and then rose further to around 35.85 per cent in 2010-11. The increase in wheat cultivation has been at the cost of gram, rapeseed and mustard, while that of rice has been obtained by shifting the area from maize, groundnut, millets and cotton. Total food grain production over this period increased by more than three and half times. Yields of wheat, paddy and total food grains nearly doubled over this period of time (1971 to 2011). Besides, production of cotton, potato and milk during this period has been gone up by 1.76, 7.24 and 4.47 times, respectively. On the other hand, the production of pulses and oilseeds went down drastically over this period and that of sugarcane with some variations remained almost same. The reason of decline of production of these crops was the drastic decline of area under these crops due to encroachment by paddy and wheat.

Demographic Details of Moga

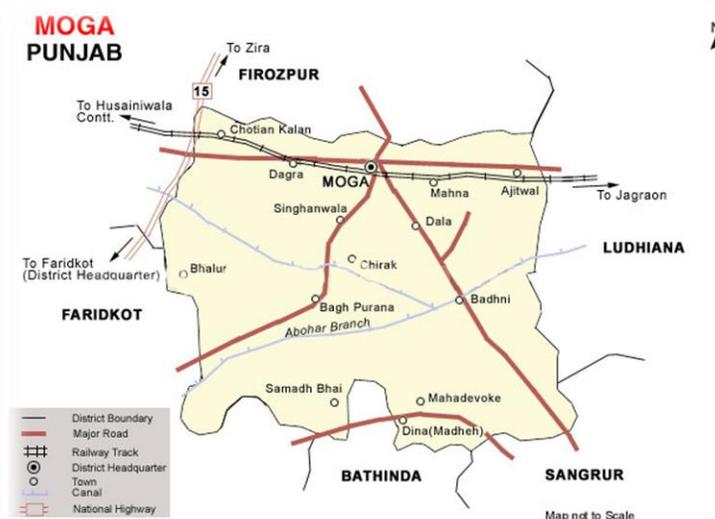
Moga

Moga District is the 17th District drawn on the map of Punjab State on 24th day of November 1995. Before this, Moga was the subdivision of Faridkot District. Moga town the head quarter of the District is situated on Ferozpur-Ludhiana road. Area of Dharamkot block with 150 villages has been emerged in Moga district vide. Pb. Govt. notification No. 2/36/98-R.E. 2(1) 6408 dated 5th November

1999. Moga District falls under the jurisdiction of Ferozpur division. Its boundaries touch the boundaries of Jalandhar district in north, Ludhiana district in East, Sangrur in South and Faridkot & Ferozpur in West. It stretches between longitude 75 degree - 15, 75 degree - 25 east and latitude 30 degree - 35 and 31 degree 15 North. It spreads over an area on 2230 km which comes to 4.42 % of the Punjab State. The average annual rainfall of district was 234.5 mm by the year 1999.

By the provisional figures of 2001 census the Moga District ranks 11th with in Punjab with a population of about 886313, which is 3.65 percent of the total population of Punjab State. There are 887 females per thousand male in Moga district by census 2001, which is one less than found in 1991 census that was 884. Although rate of population growth is low but the density of population has increased, which is 400 per sq. km. as compared to 351 by 1991 census.

In Moga District 63.94 percent population is literate, whereas the rate for male & female literacy is 68.40 & 58.96 respectively.

Demographic Details of Moga

The climate of this district is on the whole dry except during the brief south-west monsoon season. The year may be divided into four seasons. The cold season is from the middle of November to early part of March. The succeeding period upto the end of June in the summer season, July, August and first half of September constitute the South-West monsoon season. The period from middle September to the middle of November is the post monsoon or transition period.

District at a Glance

Area :	2209 Sq. Kms
Population :	894854 (Census 2001 Provisional Statistics)
Medical Institutions :	Civil Hospital = 1 Rural Hospitals = 2 CHC = 5 PHC = 2 Dispensaries = 51 Subcenter = 124
Cattle Census :	Cows = 2639000 Buffalos = 6170700 Poultry = 11456800
Agricultural Area :	Irrigated Area = 196600 Hec. Net Area = 99800 Hec. Area Under Forest = 20.00 Sq. Km Total %age gross cropped area to total cropped area is = 99.80%
Rural Water Supply :	322 Villages in this district have been covered under water supply scheme.

District Level Programme

Introduction of the Training Programme

Abhivyakti Foundation in collaboration with National Bank for Agriculture and Rural Development organized one day training for village level workers of district Moga on dated 12th September 2019 under Crop Residue Management Campaign 2019 “ Prali Bachao Fasal Vadhao”

List of Dignitaries join the training Programme

1. Mr. Kuldeep Kumar, Deputy Registrar, Cooperative Societies Moga
2. Mr. Rasheed Lekhi, DDM, NABARD, Moga
3. Mr. Vikas Dadhwal, Director, PSB RSETI, Moga
4. Mr. Param Narula, APRO, District Administration Moga
5. Dr. Jaswinder Singh Brar, Agriculture officer Moga
6. Dr. Manish Arora, District Epidemiologist, Civil Hospital Moga
7. Dr. Sukhwinder Singh, Associate Director, Fisheries Department Moga
8. Mr. Sukhdarshan Singh, Soil Conservation Officer Moga
9. Mr. Taptej Singh, Deputy Project Director, ATMA Moga
10. Mr. Manohar Singh, Dairy Field Associate, Dairy Department Moga

Inauguration Session:

At the beginning of the training event Mr. Amritpal Singh, Regional Director Abhivyakti Foundation formally welcome all the dignitaries & participants and discussed about Crop Residue Management Campaign 2019 and share the brief objective of this campaign. Further Mr. Rasheed Lekhi, DDM Moga share that paddy straw burning is a big issue in Punjab which resulted not only in emission of harmful gases, but also affected agriculture productivity adversely besides also affecting human and livestock. Further he provide information on the campaign stages and discussed the activities which will be conducted by Village Level Workers after this training program.

Training of Village Level Workers

At the beginning of training session Dr. Manish Arora, District Epidemiologist from Civil Hospital Moga discussed about health-related issues due the straw burning. He shares

**“District Level Programme is attended
by Deputy Registrar Cooperative
Societies Shri Kuldeep Kumar**

that Burning of crop stubble has severe adverse impacts especially for those people suffering from respiratory disease. Pregnant women and small children are also likely to suffer from the smoke produced due to stubble burning.

After that Mr. Sukhdarshan Singh Soil Conservation officer share that Apart from the damage caused by air pollution, burning of rice residue also results in loss of soil organic Policy Brief to Reduce Air Pollution Caused by Rice Crop Residue Burning 3 matter and plant nutrients and adversely affects soil health. About 90% of N and S and 15-20% of P and K contained in rice residue are lost during burning.

After that Mr. Sukhwinder Singh, Assistant Project Officer Fisheries share that a general perception is that only farmers are responsible for this problem but the reality is that the modern system of agriculture, the less availability of labourers and the challenging climatic conditions and procedures and ineffective implementation mechanism, are also widely responsible for it. He also apricate the efforts being taken by NABARD to curb stubble burning.

Addressing the adverse impact of stubble burring Mr. Vikas Dadhwal Director RSETI share that Crop residue is contributing to atmospheric pollution that has serious environment, soil, and human health as well as economic implications due to release of large amounts of air pollutants. Therefore, a concerted collective action to solve the problem of crop residue burning was urgently required.

After that Dr. Jaswinder Singh Brar, Agriculture officer share that various efforts are being made to reduce crop residue burning by Agriculture department and District Administration. He share that there are ongoing efforts to highlight the health effects of crop residue burning. It produces extremely high levels of toxic particulates, which affect the health of the people in the direct vicinity of the burning. In addition he also share that efforts are also being made through kisan camps, trainings and workshops, apart from campaigns through various print media, televised shows and radio jingles, in informing farmers about the alternative usage of crop residue. He share that Increased mechanization, particularly use of combine, declining number of livestock, long period required for composting and no economically viable alternate use of residues are some of the reasons for residues being burnt in field. Dr. Brar share that crop residue is not a

“Some of experts and farmers suggested to ban on paddy straw reaper machines could help put an end to the stubble/straw burning practice”

waste but rather a useful natural resource. About 25 % of nitrogen (N) and phosphorus (P), 50 % of sulphur (S) and 75 % of potassium (K) uptake by cereal crops are retained in crop residues, making them valuable nutrient sources.

Further he suggested and appeal all the participants that ban on the paddy straw reaper machines could help put an end to the stubble/straw burning practice.

Further Mr. Taptej Singh Deputy Project director ATMA share that Punjab government in collaboration with the Centre, has rolled out schemes for providing subsidy on mechanical implements that help tillage of soil, so that the crop residue can be retained in the soil, adding to its fertility, or alternately, collection of crop residue for putting it to commercial usage.

Afterward Mr. Manohar Singh from Dairy Department discussed about schemes and his own experience related by residue management. Further he share department schemes which farmer can adopted.

Mr. Amritpal Singh share the main learning of this training and discussed key outputs and outcomes expected from the campaign and their role in brief. He also introduced the movie developed by NABARD on Crop Residue Management.

Block Level Programme

Introduction of the Training Programme

Abhivyakti Foundation in collaboration with National Bank for Agriculture and Rural Development organized Block Level Programme for block Moga-I, Moga-II & Dharmkot of district Moga at Hotel Jasiwal Moga on dated 17th September 2019 under Crop Residue Management Campaign 2019 “ Prali Bachao Fasal Vadhao”

List of Dignitaries join the training Programme

1. Dr. Chetna Hans, Assitant Registrar, Cooperative Societies, Moga
2. Mr. Sukhdarshan Singh, Soil Conservation Officer, Soil & Water Conservation Department
3. Mr. Hari Singh, SEPO, BDPO Moga-I

Minutes of Block Level Programme:

At the beginning of the training event Mr. Amritpal Singh, Regional Director Abhivyakti Foundation formally welcome all the dignitaries & participants and discussed about Crop Residue Management Campaign 2019 and share the brief objective of this campaign.

Further he discussed about campaign Crop Residue Management 2019. Mr. Singh share that NABARD has always taken into consideration social and environment concern to achieve the desired development result apart from channelizing and accelerating agriculture credit. He share that increased mechanization, particularly use of combine, declining number of livestock, long period required for composting and no economically viable alternate use of residue are some of the reason for residues being burnt in field. Burning of agriculture biomass residue, or crop residue burning (CRB) has been identified as a major health hazard. Mr. Amritpal Singh, discussed about health-related issues due the straw burning. He shares that Burning of crop stubble has severe adverse impacts especially for those people suffering from respiratory disease. Pregnant women and small children are also likely to suffer from the smoke produced due to stubble burning.

Mr. Ravindra Rathore, Master trainer Abhivyakti Foundation share that Agriculture crop residue burning contribute towards the emission of greenhouse gases, air pollutants, particular matter and smoke having direct influence on global warming, Further more it

“Block Level Programme is being attended by Assitant Registrar Cooperative Societies Dr. Chetna Hans

depletes the soil of its organic matter, major nutrients and reduces microbial biomass in soil that ultimately impairs the efficiency of organic matter application in the next cropping season. After that he explain about In-situ Management of straw – Benefits and savings. He share the benefits and saving which farmers can get through In-situ Management of straw. He added that the state governments, in collaboration with the Centre, has rolled out schemes for providing subsidy on mechanical implements that help tillage of soil, so that the crop residue can be retained in the soil, adding to its fertility, or alternately, collection of crop residue for putting it to commercial usage.

Dr. Chetna Hans, Assistant Registrar Cooperative Societies appreciate the efforts of NABARD in collaboration with Abhivyakti Foundation in the Moga to spreading awareness on Crop Residue Management. Dr. Hans ensure full corporation on behalf of Cooperative department for this campaign.

After that Mr. Hari Singh, SEPO from BDPO office share that various efforts are being made to reduce crop residue burning by Agriculture department and district administration. He also appreciate the initiate being taken by NABARD to curd stubble burning issue in Punjab. He share that stubble burning problem is one of the biggest problem in agriculture field.

Mr. Amritpal Singh wrap up the session by votes of thanks to participants and all the departments.

Block Level Programme

Introduction of the Training Programme

Abhivyakti Foundation in collaboration with National Bank for Agriculture and Rural Development organized Block Level Programme for block Nihal Singh Wala & Bagha Purana of district Moga at Nihal Singh Wala on dated 17th September 2019 under Crop Residue Management Campaign 2019 “ Prali Bachao Fasal Vadhao”

List of Dignitaries join the training Programme

1. Mr. Rasheed Lekhi, DDM NABARD, Moga
2. Dr. Gurpreet Singh, Block Agriculture officer Nihal Singh Wala
3. Dr. Taranpreet Singh, ADO, Nihal Singh Wala
4. Mr. Jasbir Singh, AR Cooperative Societies Nihal Singh Wala
5. Mr. Manjeet Singh, Agriculture Soil Inspector, Soil & Water Conservation Department

Minutes of Block Level Programme:

At the beginning of the training event Mr. Amritpal Singh, Regional Director Abhivyakti Foundation formally welcome all the dignitaries & participants and discussed about Crop Residue Management Campaign 2019 and share the brief objective of this campaign.

Further DDM NABARD Shri Rasheed Lekhi discussed about campaign Crop Residue Management 2019. Mr. Lekhi shares that paddy-wheat was the major crop rotation occupying an area of 29.7 lakh ha and 35.06 lakh ha, respectively. With high mechanization and extensive agriculture practices in Punjab, 80 per cent of wheat and 90 per cent of paddy is harvested by combine harvesters, which leaves behind stubble in fields. With narrow time in hand before the next sowing and limited options, farmers have the easiest way to manage stubble, which is to burn it in fields.

Mr. Amritpal Singh, discussed about health-related issues due the straw burning. He shares that Burning of crop stubble has severe adverse impacts especially for those people suffering from respiratory disease. Pregnant women and small children are also likely to suffer from the smoke produced due to stubble burning.

After that Dr. Gurpreet Singh, Block Agriculture officer share that agricultural crop residue burning contribute towards the emission of greenhouse gases, air pollutants,

“Block Level Programme organized at block Jaito for all the 3 blocks of district Faridkot

particulates matter and smoke having direct influence on global warming. Furthermore, it depletes the soil of its organic matter, major nutrients and reduces microbial biomass in soil that ultimately impairs the efficacy of organic matter application in the next cropping season. It is estimated that burning of one tons of rice straw accounts for loss of 5.5 kg of nitrogen, 2.3 kg of phosphorus, 25 kg of potassium and 1.2 kg of Sulphur. The heat generated elevates the temperature of soil and thus, killing fungi, pests, reptiles and the like that are otherwise beneficial for the crops. After that he explain about In-situ Management of straw – Benefits and savings. He share the benefits and saving which farmers can get through In-situ Management of straw. He added that the state governments, in collaboration with the Centre, has rolled out schemes for providing subsidy on mechanical implements that help tillage of soil, so that the crop residue can be retained in the soil, adding to its fertility, or alternately, collection of crop residue for putting it to commercial usage.

He also share that share that Punjab government in collaboration with the Centre, has rolled out schemes for providing subsidy on mechanical implements that help tillage of soil, so that the crop residue can be retained in the soil, adding to its fertility, or alternately, collection of crop residue for putting it to commercial usage.

Afterward Mr. Jasbir Singh, Cooperative Societies appreciate the efforts of NABARD in collaboration with Abhivyakti Foundation in the Moga to spreading awareness on Crop Residue Management. He ensure full corporation on behalf of Cooperative for this campaign. He shares that stubble burning problem is one of the biggest problems in agriculture field.

During the programme many farmers and secretaries share their concern and experience of paddy management.

Debriefing Programme

Introduction of the Training Programme

Abhivyakti Foundation in collaboration with National Bank for Agriculture and Rural Development organized debriefing Programme under Crop Residue management Campaign 2019 “ Parali Bachao Fasal Vadhao” of district Moga on dated 3rd December 2019.

List of Dignitaries join the Programme

1. Mr. Bajrang Singh, LDM, Lead Bank office, Moga
2. Mr. Sukhwinder Singh, Assistant Project Officer, Fisheries, Moga
3. Dr. Balwinder Singh, Project Director, ATMA, Moga
4. Mr. Jasbir Singh, AR, Cooperative Department
5. Mr. Hannu Gandhi, NABARD, Chandigarh
6. Ms. Navdeep Kaur, Dairy Inspector, Dairy Department

Minutes of the Debriefing Programme:

At the beginning of the Debriefing Programme Ms. Amritpal Singh, Regional Director Abhivyakti Foundation formally welcome all the dignitaries & participants and discussed about this campaign and share the brief outcomes of this campaign.

After that Mr. Hannu Gandhi from NABARD Punjab Regional office share the project objectives and discussed the key activities of Crop Residue management Campaign 2019. He share that there are many issues observed during the campaign. He share that a general perception is that only farmers are responsible for this problem but the reality is that the modern system of agriculture, the less availability of laborer's and the challenging procedures and ineffective implementation mechanism, are also widely responsible for it.

After that Amritpal Singh discussed about this campaign in detail. He shares that Initially Abhivyakti Foundation identified Village Level Workers (VLWs) to run the campaign for a localized and more effective approach. He share that during the campaign these volunteers increased awareness about various methods of Crop Residue Management in 120 cluster villages of district Moga and spread awareness on harmful impact of

**“During the Programme Project
Completion Report and Documentary
launched by Abhivyakti Foundation**

stubble burning. Further regarding impact of this campaign Mr. Singh share that the campaign has certain respectable impact. He also thank district Administration, Agriculture Department, KVK, Cooperative Department and all the other department of district Moga for their valuable support to the program.

After that Mr. Bajrangi Singh, LDM appreciate the efforts of Abhivyakti Foundation in collaboration with NABARD to curb Stubble burning issue in district Moga. He share that farmers are becoming aware with the fact that stubble burning cause air pollution and effect soil health. He also appreciate the efforts made by Abhivyakti Foundation’s village level workers during anti campaign of Kisan Unions to conduct this campaign.

After that Dr. Balwinder Singh Project Director ATMA share that there is a serious problems today that we all are equally responsible for climate change and many other issues. He share that everyone is creating problems for environment. He share that the problem is increasing day by day and It is the need of the hour to make farmers aware about the ill-effects of stubble burning.

During the Meeting Project Completion Report launched by Abhivyakti Foundation. After that Movie on Crop Residue Management developed by Abhivyakti Foundation shown to all the participants and dignitaries.

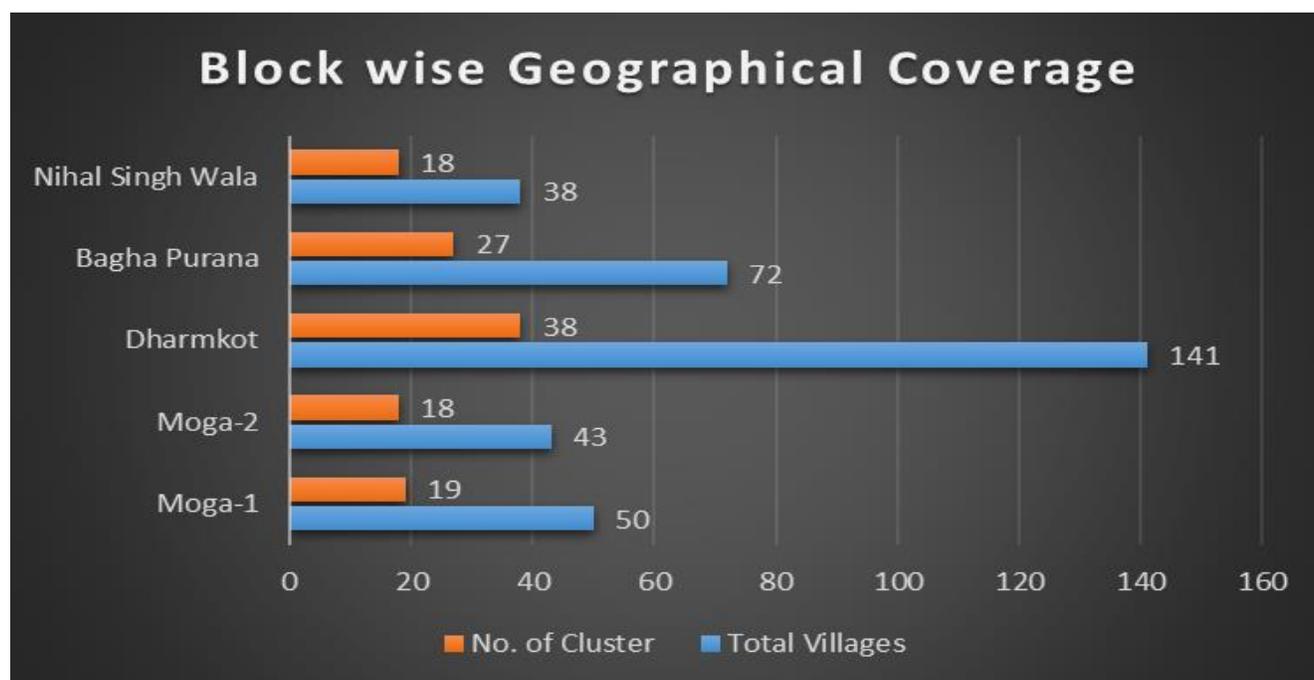
Mr. Amritpal Singh share the major outcomes from the campaign and the role of village level workers. He wraps up this session by votes of thanks to participants and all the departments for supporting this training event.

Geographical Coverage

Crop Residue Management Campaign “Parali Bachao Fasal Vadhao” 2018 was conducted in 120 cluster villages of 5 blocks in district Moga of Punjab. Details of geographical area are mentioned below:

S. No	Name of the Block	Total Villages	No. of Cluster	Average Village covered in a cluster
1	Moga-I	50	19	2.6
2	Moga-II	43	18	2.4
3	Dharmkot	141	38	3.7
4	Bagha Purana	72	27	2.7
5	Nihal Singh Wala	38	18	2.1
<u>Total</u>				

Graph 1: Block wise coverage under CRM 2019

Name of the cluster

Block Moga-I

S.No	Name of the Cluster	Village-1	Village-2	Village-3
1	Dhurkot Tahli	Dhurkot Chadat Singh Wala	Dhurkot Kalan	
2	Bhugipura	Dala		
3	Mehna			
4	Chuharchakk Nawan	Chuharchakk		
5	Kokri Heran	Kokri Phula Singh	Kokri Kalan	
6	Takhanwadh Nawan	Takhanwadh Kalan		
7	Khote	Jandeana	Tarewala	Nihal
8	Mandir wala Purana	Mandir wala Nawan		
9	Chupkitti	Patti Sandhuan		
10	Jalalabad			
11	Matwani	Jandeana Sarki	Nathuwala Jadid	
12	Buttar Kalan	Buttar Patti Bhullar	Buttar Khurd	
13	Chugawan	Puranewala	Kapure	
14	Ramuwala Harchoka	Ramuwala Kalan	Ramuwala Nawan	
15	Killi Chahlan	Ajitwal	Rauli	
16	Madoke	Dhudike		
17	Charikk Jaito Khosa	charikk Patti Sarkar	Patti Jagir Charik	
18	Dusanj	Talwandi Bhungerian		
19	Bohna	Mehro	Malian Wala	

Name of the cluster Cont.....

Block Moga-II

S.No	Name of the Cluster	Village-1	Village-2	Village-3
20	Chand Nawan	Singhawala		
21	Thamanwala	Jandean Garbi	Mangewala	Baghelewal
22	Wadda Ghar	Chota Ghar		
23	Nidha Wala	Gill		
24	Bheka			
25	Daulatpura Niwan	Daulatpura Ucha	Kaliewala	
26	Droli Bhai	Sosan		
27	Darapur	Mahesri Sandhuan	Khukrana	
28	Chotian Kalan			
29	Jogewala	Nidhan Wala	Kahn Singh Wala	Dagru
30	Saffuwala	Mothanwali	Bukanwala	
31	Ratiyan			
32	Ghall Kalan Patti Mehtar	Ghal Kalan		
33	Dadahur	Korowala Kalan	Mange Wala	
34	Chand Purana			
35	Dhalle Ke			
36	Salina	Khosa Pando		
37	Chotian Khurd	Chotian Thoba		

Name of the cluster Cont.....

Block Dharmkot

S.No	Name of the Cluster	Village-1	Village-2	Village-3
38	Chak Singpura	Bhodiwala	Kawan	Kamal Ke Kalan
39	Goluwla	Bandala	Boghewala	
40	Lohara	Janer		
41	Ramgar	Mahiwala	Said Mohammad	
42	Chakk Kisaana	Pandori Araiyan		
43	Bajeke	Bhaini	Bagge	
44	Shadiwala	Chirag Shaw Wala	Fatehpur Jhugian	
45	Umariana	Basit Gobindgarh	Chuharchakk	
46	Bahadar Wala	Ferozwal Badda		
47	Datewala	Datta	Galoti	
48	Karyal Khurd	Chak Singh Pura	Karayal	
49	Lohgarh			
50	Daya Kalan	Basti Sumand Singh	Talwandi Malliayn	
51	Izzat Wala	Sherewala	Kot Mohammad Khan	
52	Manjli	Sangla	Ammi Wala	
53	Indergarh	Badduwal		
54	Kokri Buttran	Kokri Vehniwal	Bhinder Khurd	Bhinder Kalan
55	Saide Shah wala	Akkushah Wala	Thuthgarh	
56	Masitan	Musewala	Jaffarwala	Behramke
57	Varah	Augarh	Fatehgarh Korotana	

Name of the cluster Cont.....

58	Khosa Randhir			
59	Falahgarh	Basti Kashmir Singh	Daburji	
60	Kishanpura Khurd	Kishanpura Said	Kishanpura Kalan	
61	Randiala	Bahadarwala M	Bahadarwala D	
62	Khosa Kotla	Khosa Jalal		
63	Basit Gobindgarh	Basti Baba Tulsi Das	Basti Bhate ki	Redwan
64	Lalhandi	Basti Chrigshah wali	Mahiwala	
65	Nihalgarh	Talwandi No Bahaar	Kot Ise Khan	
66	Danewala	Saide Shaw Wala	Fathegarh Panjtoor	
68	Gati Jattan	Rerhwan	Chak tare Wala	
69	Cheema	Rajjiwala	Chuhar Singh Wala	Baghpur Gagra
70	Atari	Balkhandi		
71	Jindra	Chak Kannia Kalan		
72	Chuga Kalan	Chuga Khurd		
73	Roshanwala	Nasirewala		
74	Paraliwala	Dholewala Khurd	Sherewala	
75	Kannia Kalan	Chakk Fathepur	Chak Kannian Khurd	
76	Khamba	Killi Gandharan	Dharam Singh Wala	

Name of the cluster Cont.....

Block Bagha Purana

S.No	Name of the Cluster	Village-1	Village-2	Village-3
77	Chanuwala	Phulewala	Ugoke	
78	Rajiana Patti Bigha	Rajiana Khurd	Rajeana	
79	Kotla Raika	Nathewala	Maur Nau Abad	
80	Kaleke	Pandit Bhumraj Kothe	Nathoke	
81	Thati Bhai	Mari Mustafa		
82	Sangatpura	Kothe Sangatsar	Kotla Rai Ka	
83	Wandar	Wandar	Bhambia Bhai	
84	Langiana Purana	Nathuwala Garbi	Langiana Nawan	
85	Panjgrain Khurd	Panjgrain Kalan		
86	Kahan Singh Wala	Shri Hargobindsar	Jeeta Singh Wala	
87	Veeroke	Kothe Thana Singh Wala	Kotla Mehar Singh Wala	
88	Sekha Kalan			
89	Rode Khurd	Rode Sarja	Rode	
90	Tharaj	Basti Gurusar	Dhilwanwala	Dalu Wala
91	Budh Singhwala	Manuke Patti Dandu	Manuke	
92	Ladaike	Aalamwala		
93	Sukhanand	Sukhanand Khurd	Cheeda	
94	Mall Sahib	Gobindgarh	Malke	
95	Mahala Khurd	Phulewala	Ugoke	
96	Nanaksar SB	Samadh Bhai		

Name of the cluster Cont.....

S.No	Name of the Cluster	Village-1	Village-2	Village-3
97	Lande	Nawan Rode		
98	Gurupura	Demru Kalan	Sahoke	Demru Khurd
99	Kapoor Singhwala	Samalsar Kothe	Samalasar Khurd	Samalsar
100	Gholia Khurd	Gholia Kalan		
101	Gulab Singhwala			
102	Bhaloor	Nathuwala (Garbhi)	Nawan Nathu Wala	Hariewala
103	Sekha Khurd	Sekhan Mehar Singh Wala		

Block Nihal Singh Wala

S.No	Name of the Cluster	Village-1	Village-2	Village-3
104	Boude	Bir Badhni	Badni Khurd	Lopon
105	Ransih Kalan			
106	Patto Hira Singh	Didare Wala	Burj Hamira	Patto Didar Singh
107	Ransih Khurd			
108	Kishangarh	Raunta		
109	Malleana	Burj Dunna		
110	Rauke Kalan			
111	Kothe	Gajiana		
112	Patto Jawahar Singh			
113	Bir Rauke	Rania		
114	Saidoke	Bhagike		
115	Madheke	Dhurkot Ransih		
116	Nawan Machhike	Machhike	Lohara	
117	Rama	Bilaspur Lehanda	Bilaspur	
118	Nagal	Himmatpura		
119	Takhtupura			
120	Kussa	Minian		

Feedback Compilation

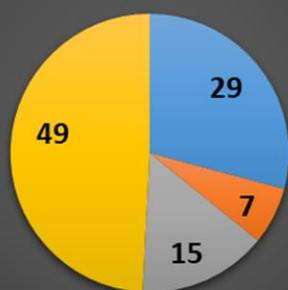
Most effective mode of the campaign

During the campaign several mode of communication undertaken by the villages level workers. It is observed that farmers were keen to discussed their problems and quarries related to crop residue management. As per farmers feedback everyone talk about theirs schemes and methods but most of the time farmers views are being not discussed by anyone. Further as regards to short film we would like to share that movie should be in local language, due to language barrier most of the farmers unable to connect the reality of the movie.

Most effective mode of the campaign

Particular	No. of Responses	Percentage
Questions and Answers	35	28
Short film	8	10
Talks by experts	18	15
Views by Farmers	59	47

Most effective mode of the campaign Percentage

■ Questions and Answers ■ Short film ■ Talks by experts ■ Views by Farmers

Graph 2 : Most effective mode of the campaign under CRM 2019

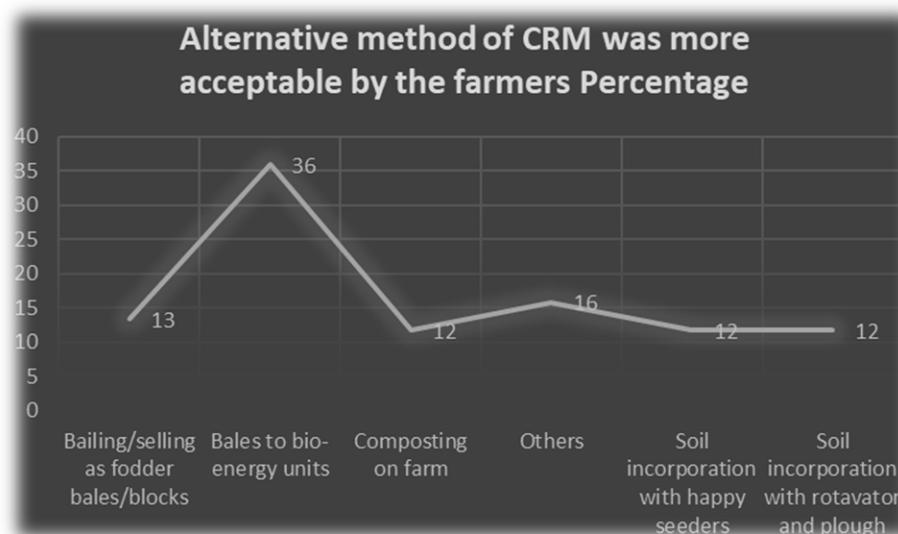
Feedback Compilation

Alternative method of CRM was more acceptable

<u>Alternative method of CRM was more acceptable by the farmers</u>		
Particular	No. of Responses	Percentage
Bailing/selling as fodder bales/blocks	16	10
Bales to bio-energy units	43	22
Composting on farm	14	8
Others	19	32
Soil incorporation with happy seeders	14	13
Soil incorporation with rotavator and plough	14	15

Graph 3 : Alternative method of CRM was more acceptable by the farmers

The analysis of feedback data of farmers received during the campaign, shows that the Bales to bio-energy units is the best alternative method of Crop Residue Management. As they have very less time between harvesting of the crop and sowing of the new crop. Some of the farmers share that

Zero tillage , rotavator is also be a good alternative for managing CRM. As some of the farmers share that residue burning is the only solution to deal with the problem. adoption of other methods takes long time to deal with the residue. The cost factor is also a major contributor of the existing problem.

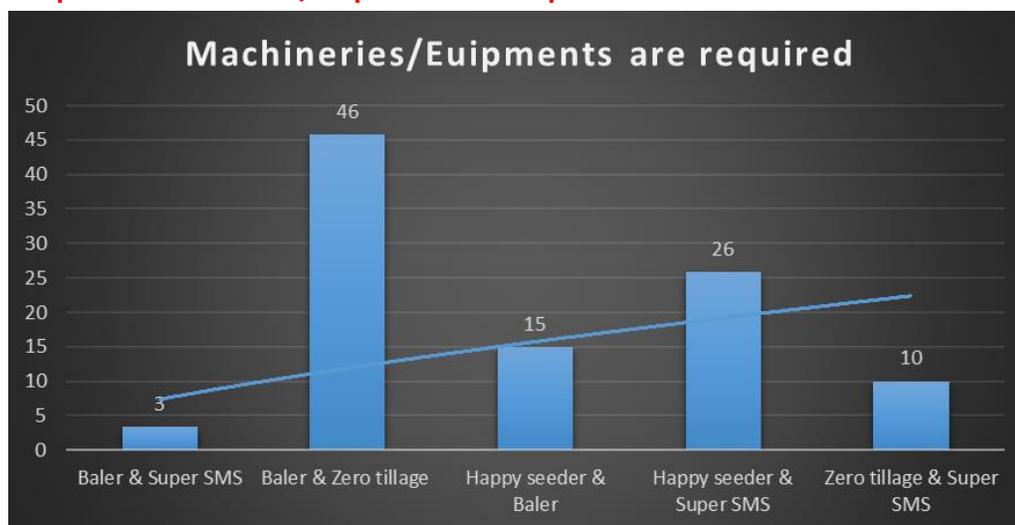
Feedback Compilation

Machineries/Equipments are required

Machineries/Equipments are required		
Particular	No. of Responses	Percentage
Baler & Super SMS	4	3
Baler & Zero tillage	55	46
Happy seeder & Baler	18	15
Happy seeder & Super SMS	31	26
Zero tillage & Super SMS	12	10

Graph 3 : Machineries/Equipments are required

As per feedback of farmers during this campaign, 46% of villages have requirement of Baler Zero tillage. Further farmers also share that there should also be subsidy on baler and rotavator.

Further many farmer demanded that they have requirement of rotavator but government is not providing subsidy on rotavator. There are many negativity as regards to experience of happy seeders by the farmers. Happy Seeder doesn't work on thick bunches of straw left behind. Initially, farmers are facing problems because after sowing with HS, fields require proper management. Further many farmers share that their problems related to rat in paddy field.

Crop Diversification

Current Situation

The analysis of cropping pattern in Punjab indicates complete domination of paddy and wheat cropping cycle and almost total elimination of many important crops. Bajara and gram have gone out of cultivation in Punjab. Pulses have a very small presence occupying only 0.43% of the gross cropped area in 2017-18. Oil seeds have seen an equality dramatic reduction over the years, accounting for 0.43% gross cropped area in 2017-18. Oil seeds and pulses put together, are grown in only 0.86% of the GCA in 2017-18 as against 14.91% of the GCA in 1970-71. Only sugarcane and cotton in Punjab continued to be cultivated without substantial reduction till about 2010-11. This scenario seems to be changing in case of cotton as the white fly disease in Bt cotton in Punjab has affected productivity. Farmers have shifted to other crops, largely paddy, in Southern Punjab districts of Bhatinda, Mansa, Sangrur and Barnala.

It is not only that the other crops have lost acreage to Paddy and Wheat, the increase in gross cropped area has completely gone to Paddy and Wheat. Of the total gross cropped area under food grains, oil seeds, sugarcane and cotton in 2017-18, 91.89% of the GCA was under Paddy and wheat. There has been some crop diversification in Punjab during 1991-92 to 2017-18 period as cultivation of vegetables increased from 0.85 lakh hectares to 2.44 hectares. This seems to have come about as many erstwhile farm workers from Uttar Pradesh and Bihar have settled in Punjab are cultivating vegetables on leased land (Reported in Times of India, 4 April, 2019). However, in the overall crop pattern of Punjab, this was a very small step.

Farmers Feedback

As per analysis of the feedback 38% of the villages are in favour of Crop diversification. Sugarcane, Tomato, Chili, Garlic, Pulses, Cotton, Potato and Vegetables are preferred crops by the farmers. However farmers are not ready for crop diversification saying that do not have proper market. The minimum support price MSP for wheat and paddy is known but before diverting farming towards such crops government should prepare a proper market for that.

Farmers Opinion

Farmers Concerns

- The shorter cropping window between paddy and wheat does not allow the paddy straw to decompose in the soil through the natural process, leading the farmer to burn and prepare the field for the next crop.
- Paddy transplanting was delayed. As a result maturing of the crop will be delayed by a fortnight, leaving a shorter window for wheat sowing. Farmers will be desperate to get rid of their stubble.
- Migrant labour availability challenges have led to large-scale mechanization or increased use of combine harvesters. The combines operate 50-60 cm above the ground and leave behind standing stubble. This was not the case with manual labour that uprooted the entire stalk. Low availability of options such as Happy Seeder and Super SMS have the farmers worried.
- Machineries such as rotavators, Happy Seeders, Balers, Zere tilters, Super SMS etc. availability hasn't kept up with demand.
- The farm residue machinery manufacturers have now increased the cost of machineries subsidy announced by the state government on such machines.
- Rising fuel prices have also compelled farmers to avoid machinery.
- Many farmers share that paddy sowing policy, under which sowing is prohibited before June 14, is not as per ground realities and the problems being faced by the farmers due to late sowing. Further due to late sowing, moisture contents in ripe crop will be around 24 per cent whereas the government has fixed maximum permissible limit at 17 per cent. Not only this, the yield of paddy has also gone down by 5-7 quintal which has caused financial loss.
- The farmers who adopt environmental friendly alternatives regarding the issue must be rewarded economically to give boost to their efforts and to encourage more farmers to implement those ideas. Sometime farmers avoid the use of alternative due to increase in the cost of management. Some kind of financial incentives may help in the use of alternatives.
- Fixing of responsibility of the Biomass based power plant operators to collect crop residue from the farmers within specified areas near the plant.

Conclusion & Recommendations

Conclusion

During the campaign we understand the serious problem of Crop residue burning in district Faridkot. A general perception is that only farmers are responsible for this problem but the reality is that the modern system of agriculture, the less availability of labourers and the challenging procedures and ineffective implementation mechanism, are also widely responsible for it. Further on the basis of the experience in this field the following suggestions are being recommended:

Recommendations

➤ **Make paddy residue management technologies available**

Paddy residue management technologies should be easily available to all the farmers. Custom hiring agricultural implements through PACS can be a financially viable option for farmers. These institutions have experience with leasing and renting out equipment and strong linkages with farmers. Under the central scheme, the PACS have the advantage of buying the agricultural implements at 80 per cent subsidy (with direct benefit transfer). However, it is important to fix a uniform rental rate. Promotion of farm mechanisation through CHCs, private entrepreneurs, and farmers' organisations can also benefit farmers, especially small and marginal farmers. In addition, to improve the efficiency of usage and even pricing, app-based rental models can be promoted.

➤ **Promote short-duration rice varieties**

Punjab Agricultural University (PAU) has developed early-maturing varieties of rice, like PR 126 and PR 127. The PR 126 matures in about 123-125 days after seeding and PR 127 in about 137 days. Both the varieties yield around 30 quintals per acre and consume less water than late-maturing PUSA varieties that require more water and also leave heavier stubble. A shift to early-maturing rice varieties will allow farmers more time for clearing and preparing fields for sowing wheat. These varieties have a higher yield, consume less water, and resist diseases better; therefore, they can prove more profitable

Recommendations

➤ **Promote short-duration rice varieties**

Misperceptions of practices or of cost of alternative technologies of residue removal and other in situ practices seriously constrain uptake. Better residue management practices need to be demonstrated through more, better awareness campaigns and design information tools. In evaluating any farming practice, farmers usually consider total yield only, not input cost or input-output price structure. Awareness programmes should explain that using agricultural implements such as Happy Seeder or practising in situ treatment saves input costs, as less fertiliser and water is needed, and improves soil health.

➤ **Crop Diversification**

Crop diversification is the need of the hour but for that the government needed to take other crops (apart from paddy and wheat) in the ambit of MSP (minimum support price) with proper purchase system or FPOs can be formed.

➤ **Set up mechanisms to collect paddy residue**

Enterprises such as paper plants can recycle paddy residue; but, to run economically, a plant needs residue from 60-70 acres of land daily, along with six months of storage infrastructure. Currently, there is no uniform mechanism to collect, store, or transport paddy residue; since supply is not assured, industry lacks an incentive to invest in additional plants. Assigning economic value to the residue and to burning it should incentivise the building of this mechanism.

➤ **Use paddy residue to produce biofuels**

The state government should formulate a policy to set up the infrastructure to create biofuel supply and demand. Baler machine, which bundled/bricks the crop residue may be given to cooperative-societies.

District Level Programme Photo

Block Level Programme Photo

Moga

Block Level Programme Photo

Nihal Singh Wala

Debriefing Photo

Cluster Level Programme Photo

Cluster Level Programme Photo

ਅਭੀਵਿਅਕਤੀ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਪਰਾਲੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਭਿਆਨ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ

ਮੋਗਾ, 12 ਸਤੰਬਰ (ਜ. ਬ., ਬਿਦਾ)- ਅਭੀਵਿਅਕਤੀ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਬੈਂਕ (ਨਾਬਾਰਡ) ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਮੋਗਾ ਵਿਚ ਪਰਾਲੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਭਿਆਨ 2019 ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਿਲਾ ਪੱਧਰੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਡੀ.ਡੀ.ਐੱਮ. ਨਾਬਾਰਡ ਰਾਸ਼ੀਦ ਲੇਖੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਨੈਸ਼ਨਲ ਅੱਡਪਟੇਸ਼ਨ ਫੰਡ ਫਾਰ ਕਲਾਈਮੇਟ ਚੇਂਜ ਦੇ ਤਹਿਤ ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸਬੰਧੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਰੇ ਜ਼ਿਲਿਆਂ 'ਚ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜਿਸ 'ਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪਰਾਲੀ ਨੂੰ ਅੱਗ ਨਾ ਲਾਉਣ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸੇ ਤਹਿਤ ਮੋਗਾ 'ਚ 120 ਕਲੱਸਟਰਾਂ ਵਿਚ ਪਰਾਲੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਭਿਆਨ ਤਹਿਤ 'ਪਰਾਲੀ ਬਚਾਓ ਫਸਲ ਵਧਾਓ' ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਕੁਲਦੀਪ ਕੁਮਾਰ, ਡਿਪਟੀ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਕੋਆਪੇਟਿਵ ਸੋਸਾਇਟੀਜ਼ ਉਚੇਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਹੇਚੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਬਾਰਡ ਦੀ ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪਰਾਲੀ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੱਸਿਆ

ਅਭੀਵਿਅਕਤੀ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਦੀ ਜ਼ਿਲਾ ਪੱਧਰੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਹਾਜ਼ਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰ। (ਭੁੱਖ ਵਰਮਾ)

ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਉਹ ਇਸ ਅਭਿਆਨ ਨੂੰ ਸਫਲ ਕਰਨ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ। ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸੈਕਰਟਰੀ ਸ਼ਲਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਰੀਜਨਲ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਬੈਂਕ (ਨਾਬਾਰਡ) ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਇਸੇ ਅਭਿਆਨ ਤਹਿਤ ਅੱਜ ਜ਼ਿਲਾ ਪੱਧਰੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ 'ਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਭਾਗਾਂ ਤੋਂ ਆਏ ਮਾਹਿਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵਲੰਟੀਅਰਜ਼ ਨੂੰ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਅੱਗੇ ਜਾ ਕੇ ਕਿਸਾਨਾਂ

ਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਨਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਵਰਕਰ ਪਿੰਡ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਰਾਬਤਾ ਕਾਇਮ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ ਪਰਾਲੀ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਾਉਣ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਕੀ-ਕੀ ਉਪਾਅ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਉਸ ਬਾਰੇ ਜਾਗਰੂਕ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਗਲੇ ਹਫਤੇ ਤੋਂ ਅਭੀਵਿਅਕਤੀ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਦੇ ਵਰਕਰ ਪਿੰਡ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਦਾ ਆਗਾਜ਼ ਕਰਨਗੇ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ 'ਚ ਡਾ. ਮਨੀਸ਼ ਅਰੋੜਾ ਮੈਡੀਕਲ ਅਫਸਰ ਸਿਵਲ ਹਸਪਤਾਲ ਨੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਰਾਲੀ

ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਾਉਣ ਨਾਲ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਕੇ ਚੰਗੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਰਾਲੀ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਡਾ. ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਫਸਰ ਮੋਗਾ ਨੇ ਪਰਾਲੀ ਦੀ ਸੁਚੱਜੀ ਵਰਤੋਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਪੂਰਵ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਸਮਾਂ ਲੈਣ ਵਾਲੀਆਂ ਝੋਨੇ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਹਾਇਕ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਅਫਸਰ ਮੱਛੀ ਪਾਲਣ ਵਿਭਾਗ, ਵਿਕਾਸ ਦੱਦਵਾਲ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਆਰ. ਸੇਟੀ. ਪੰਜਾਬ ਐਂਡ ਸਿੰਧ ਬੈਂਕ ਮੋਗਾ, ਤਪਤੋਜ ਸਿੰਘ ਡਿਪਟੀ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਆਤਮਾ, ਮਨੋਹਰ ਸਿੰਘ ਡਾਇਰੀ ਵਿਭਾਗ, ਡਾ. ਬੀਰਇੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਵੈਟਰਨਰੀ ਅਫਸਰ, ਸੁਖਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਮਿੱਟੀ ਵਿਭਾਗ, ਸੈਕਟਰੀਆਂ, ਅਭੀਵਿਅਕਤੀ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਟਾਫ ਰਵਿੰਦਰ ਰਾਠੌਰ, ਨਵਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵਲੰਟੀਅਰਜ਼ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ।

ਅਭੀਵਿਅਕਤੀ ਫ਼ਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਨਾਬਾਰਡ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਧਰਾਲੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਭਿਆਨ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ

ਸੱਚ ਕਹੂੰ ਨਿਊਜ਼

ਮੋਗਾ, 12 ਸਤੰਬਰ।

ਅਭੀਵਿਅਕਤੀ ਫ਼ਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਬੈਂਕ (ਨਾਬਾਰਡ) ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਅੱਜ ਧਰਾਲੀ ਬਚਾਓ ਫਸਲ ਵਧਾਓ ਦੇ ਨਾਅਰੇ ਨਾਲ ਧਰਾਲੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਭਿਆਨ 2019 ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰੀ ਮੀਟਿੰਗ ਕਰਕੇ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਡੀਡੀਐਮ ਨਾਬਾਰਡ ਰਾਸ਼ੀਦ ਲੇਖੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਨੈਸ਼ਨਲ ਅੱਡੈਪਟੇਸ਼ਨ ਫੰਡ ਡਾਰ ਕਲਾਈਮੇਟ ਚੈਂਜ ਦੇ ਤਹਿਤ ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸਬੰਧੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਰੇ ਜਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਧਰਾਲੀ ਨਾ ਜਲਾਉਣ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ

ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸੇ ਤਹਿਤ ਮੋਗਾ ਵਿੱਚ 120 ਕਲੱਸਟਰਾਂ ਵਿੱਚ ਧਰਾਲੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਭਿਆਨ ਤਹਿਤ ਧਰਾਲੀ ਬਚਾਓ ਫਸਲ ਵਧਾਓ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਡਿਪਟੀ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਕੋਪਰੇਟਿਵ ਸੁਸਾਇਟੀਜ਼ ਕੁਲਦੀਪ ਕੁਮਾਰ, ਨੇ ਨਾਬਾਰਡ ਦੀ ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਧਰਾਲੀ ਦੀ ਸਾਂਭ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੱਸਿਆ ਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਉਹ ਇਸ ਅਭਿਆਨ ਨੂੰ ਸਫਲ ਕਰਨ 'ਚ ਆਪਣਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸੈਕਰਟਰੀ ਸ਼ਲਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਰੀਜ਼ਨਲ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਅਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਤੇ ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ

ਬੈਂਕ (ਨਾਬਾਰਡ) ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਇਸੇ ਅਭਿਆਨ ਤਹਿਤ ਅੱਜ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਭਾਗਾਂ ਤੋਂ ਆਏ ਮਾਹਿਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵਲੰਟੀਅਰ ਨੂੰ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜੋ ਅੱਗੇ ਜਾ ਕੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਨਗੇ। ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਡਾ. ਮਨੀਸ਼ ਅਰੋੜਾ ਮੈਡੀਕਲ ਅਫਸਰ ਸਿਵਲ ਹਸਪਤਾਲ ਨੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਧਰਾਲੀ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਗਾਉਣ ਨਾਲ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਡਾ. ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਫਸਰ ਮੋਗਾ ਨੇ ਧਰਾਲੀ ਦੀ ਸੁਚੱਜੀ ਵਰਤੋਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਪੂਰਵਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟ

ਸਮਾਂ ਲੈਣ ਵਾਲੀਆਂ ਝੋਨੇ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਹਾਇਕ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਅਫਸਰ ਮੱਛੀ ਪਾਲਣ ਵਿਭਾਗ, ਵਿਕਾਸ ਦੱਦਵਾਲ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਆਰਸੇਟੀ. ਪੰਜਾਬ ਐਂਡ ਸਿੰਧ ਬੈਂਕ ਮੋਗਾ, ਤਪਤੇਜ ਸਿੰਘ ਡਿਪਟੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਆਤਮਾ, ਮਨੋਹਰ ਸਿੰਘ ਡਾਇਰੀ ਵਿਭਾਗ, ਡਾ. ਬੀਰਦਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਵੈਟਨਰੀ ਅਫਸਰ, ਸੁਖਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਮਿੱਟੀ ਵਿਭਾਗ, ਸੈਕਟਰੀ, ਅਭੀਵਿਅਕਤੀ ਫ਼ਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਟਾਫ ਰਵਿੰਦਰ ਰਾਠੌਰ, ਨਵਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਇਲਾਵਾ ਵਲੰਟੀਅਰਜ਼ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕੀਤੀ ਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ।

ਸੱਚ ਕਹੂੰ Fri, 13 September 2019
epaper.sachkagoon.com/c/43693221

ਦੈਨਿਕ ਭਾਸਕਰ

13-Sep-2019
Page 3

ਮੋਗਾ ਦੇ 120 ਕਲੱਸਟਰਾਂ ਮੇਂ ਠਹੋਗੇ ਧਰਾਲੀ ਬਚਾਓ ਫਸਲ-ਬਫ਼ਾਓ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ

ਮੋਗਾ|ਅਭਿਵਿਅਕਤੀ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਤੇ ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਬੈਂਕ (ਨਾਬਾਰਡ) ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਸੇ ਧਰਾਲੀ ਬਚਾਓ-ਫਸਲ ਬਫ਼ਾਓ ਕੇ ਨਾਰੇ ਸੇ ਧਰਾਲੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਭਿਆਨ 2019 ਕੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਰਕਾਰੀ ਬੈਂਚਕ ਕਰ ਕੀ। ਬੀਰਵਾਰ ਕੀ ਬੈਂਚਕ ਮੇਂ ਡੀਡੀਐਮ ਨਾਬਾਰਡ ਰਾਸ਼ੀਦ ਲੇਖੀ ਨੇ ਕਠਾਥਾ ਕਿ ਨੇਸ਼ਨਲ ਅਡੈਪਟੇਸ਼ਨ ਫੰਡ ਫ਼ਾਰ ਕਲਾਈਮੇਟ ਚੇਂਜ ਕੇ ਤਹਿਤ ਫਸਲੀ ਕੀ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਕੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸਬੰਧੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪੰਜਾਬ ਕੇ ਜਿਲ੍ਹੇ ਮੇਂ ਕਿਸ਼ਾ ਯਾਏਗਾ। ਇਸ ਮੇਂ ਕਿਸਾਨੀ ਕੀ ਧਰਾਲੀ ਨੇ ਜਲਾਨੇ ਕੇ ਲਿਏ ਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕ੍ਰਿਯਾ ਯਾਏਗਾ। ਇਸੀ ਕੇਤਹਿਤ ਮੋਗਾ ਮੇਂ 120 ਕਲੱਸਟਰੀ ਮੇਂ ਧਰਾਲੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਭਿਆਨ ਕੇ ਤਹਿਤ ਧਰਾਲੀ ਬਚਾਓ-ਫਸਲ ਬਫ਼ਾਓ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕ੍ਰਿਏ ਯਾਏਗੇ।

ਸੰਸਥਾ ਕੇ ਵਕੀਲ ਗਾਂਥ ਸ਼ਰ ਪਰ ਯਾਕਰ ਕਿਸਾਨੀ ਕੇ ਸਾਥ ਰਾਕਠਾ ਕਾਯਮ ਕਰੇਗੇ। ਤਨਹੀਨੇ ਕਠਾਥਾ ਕਿ ਅਧਲੇ ਸਪਠਾਹ ਸੇ ਅਭਿਵਿਅਕਤੀ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਕੇ ਵਕੀਲ ਗਾਂਥ ਸ਼ਰ ਪਰ ਫੁਲ ਸੁਫਿੰਮ ਕਾ ਅਧਾਜ ਕਰੇਗੇ। ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਮੇਂ ਡਾ ਸਨੀਸ਼ ਅਰੋੜਾ ਮੈਡਿਕਲ ਅਫਸਰ ਸਿਵਿਲ ਅਸਪਤਾਲ ਨੇ ਜਾਨਕਾਰੀ ਯੀ। ਇਸ ਯੋਧਾਨ ਡੀ. ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕਰਾੜ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਫਸਰ ਨੇ ਧਰਾਲੀ ਕੇ ਸੁਚਕੀ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੇ ਬਾਰੇ ਮੇਂ ਜਾਨਕਾਰੀ ਯੀ। ਇਸ ਅਥਵਸਰ ਪਰ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਹਾਯਕ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਅਫਸਰ ਮਠਲੀ ਪਾਲਨ ਵਿਭਾਗ ਵਿਕਾਸ ਟਰਦਵਾਲ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਆਰਸੇਟੀ ਪੰਜਾਬ ਐਂਡ ਸਿੰਧ ਬੈਂਕ ਮੋਗਾ, ਤਪਤੇਜ ਸਿੰਘ ਡਿਪਟੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਆਤਮਾ, ਮਨੋਹਰ ਸਿੰਘ ਡਾਇਰੀ ਵਿਭਾਗ ਤਪਸਿਥਿਠ ਥੇ।

ਅਭਿਵਿਅਕਤੀ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਨਾਬਾਰਡ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਪਰਾਲੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮੁਹਿੰਮ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ

120 ਕਲੱਸਟਰਾਂ 'ਚ ਪਰਾਲੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮੁਹਿੰਮ ਤਹਿਤ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣਗੇ ਪਰਾਲੀ ਬਚਾਓ ਫ਼ਸਲ ਵਧਾਓ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ

ਮੋਗਾ, 12 ਸਤੰਬਰ (ਸੁਰਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਤੋਜ ਸਿੰਘ) - ਅਭਿਵਿਅਕਤੀ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਬੈਂਕ (ਨਾਬਾਰਡ) ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਅੱਜ ਪਰਾਲੀ ਬਚਾਓ ਫ਼ਸਲ ਵਧਾਓ ਦੇ ਨਾਅਰੇ ਨਾਲ ਪਰਾਲੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮੁਹਿੰਮ 2019 ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰੀ ਮੀਟਿੰਗ ਕਰਕੇ ਕੀਤੀ। ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਡੀ.ਡੀ.ਐਮ. ਨਾਬਾਰਡ ਰਾਸ਼ੀਦ ਲੱਖੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਨੈਸ਼ਨਲ ਅਡੋਪਟੇਸ਼ਨ ਫੰਡ ਫ਼ਾਰ ਕਲਾਈਮੇਟ ਚੇਂਜ ਤਹਿਤ ਫ਼ਸਲਾਂ ਦੀ ਰਹਿੰਦ-ਪੁੱਧਰ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸਬੰਧੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਰੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪਰਾਲੀ ਨਾ ਸਾੜਨ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸੇ ਤਹਿਤ ਮੋਗਾ ਵਿਚ 120 ਕਲੱਸਟਰਾਂ ਵਿਚ ਪਰਾਲੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮੁਹਿੰਮ ਤਹਿਤ ਪਰਾਲੀ ਬਚਾਓ ਫ਼ਸਲ ਵਧਾਓ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਡਿਪਟੀ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਸੁਸਾਇਟੀਜ਼ ਕੁਲਦੀਪ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਨਾਬਾਰਡ ਦੀ ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪਰਾਲੀ ਦੀ ਸਾਂਭ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੱਸਿਆ। ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸੈਕਰਟਰੀ ਬਲਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਰਿਜਨਲ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਬੈਂਕ (ਨਾਬਾਰਡ) ਦੇ

■ ਪਰਾਲੀ ਬਚਾਓ ਫ਼ਸਲ ਵਧਾਓ ਦੇ ਨਾਅਰੇ ਤਹਿਤ ਪਰਾਲੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮੁਹਿੰਮ 2019 ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਲਈ ਹੋਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਅਧਿਕਾਰੀ।
ਤਸਵੀਰ: ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ

ਅੱਗ ਲਗਾਉਣ ਨਾਲ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਚੰਗੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਡਾ: ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਫ਼ਸਰ ਮੋਗਾ ਨੇ ਪਰਾਲੀ ਦੀ ਸੁਚੱਜੀ ਵਰਤੋਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਪੂਰਵਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਹਾਇਕ ਪੁੰਜੇਕਟ ਅਫ਼ਸਰ ਮੱਛੀ ਪਾਲਨ ਵਿਭਾਗ, ਵਿਕਾਸ ਦੱਦਵਾਲ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਆਰਜੇਟੀ ਪੰਜਾਬ ਐਂਡ ਸਿੰਧ ਬੈਂਕ ਮੋਗਾ, ਤਪਤੋਜ ਸਿੰਘ ਡਿਪਟੀ ਪੁੰਜੇਕਟ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਆਤਮਾ, ਮਨੋਹਰ ਸਿੰਘ ਡਾਇਰੀ ਵਿਭਾਗ, ਡਾ: ਬੀਰਇੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਵੈਟਰਨਰੀ ਅਫ਼ਸਰ, ਸੁਖਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਮਿੱਟੀ ਵਿਭਾਗ, ਸੈਕਟਰੀ, ਅਭਿਵਿਅਕਤੀ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਟਾਫ਼ ਰਵਿੰਦਰ ਰਾਠੌਰ, ਨਵਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਇਲਾਵਾ ਵਲੈਟੀਅਰਜ਼ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਸਮੂਲੀਅਤ ਕੀਤੀ।

ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਇਸੇ ਮੁਹਿੰਮ ਤਹਿਤ ਅੱਜ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰੀ ਮੀਟਿੰਗ ਕਰਵਾਈ ਗਈ। ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਵਰਕਰ ਪਿੰਡ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਰਾਬਤਾ ਕਾਇਮ ਕਰਨਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਗਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਤੋਂ ਅਭਿਵਿਅਕਤੀ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਦੇ ਵਰਕਰ ਪਿੰਡ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਦਾ ਆਗਾਜ਼ ਕਰਨਗੇ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ 'ਚ ਡਾ: ਮਨੀਸ਼ ਅਰੋੜਾ ਮੈਡੀਕਲ ਅਫ਼ਸਰ ਸਿਵਲ ਹਸਪਤਾਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਰਾਲੀ ਨੂੰ

ਅਜੀਤ

13-Sep-2019
Page: 7

<http://epaper.ajitjalandhar.com/edition/20190913/13/7.cms>

ਪਰਾਲੀ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਕਰਨਾ ਸਮਝ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ: ਕੁਲਦੀਪ

ਮੋਗਾ, 13 ਸਿਤੰਬਰ (ਕਿਨ੍ਹਾ): ਅਭਿਵਿਕਿਤ ਫਾਓਂਡੇਸ਼ਨ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਖੇਤੀਬਾਡੀ ਵ ਗਰਾਮੀਯ ਵਿਕਾਸ ਬੈਂਕ (ਨਾਬਾਡ) ਕੇ ਸਹਯੋਗ ਸੇ ਮੋਗਾ ਮੋਂ ਨਾਡ ਸੁਰਕਸ਼ਾ ਅਭਿਯਾਨ-2019 ਕੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀ, ਜਿਸਕੇ ਤਹਤ ਜਿਲਾ ਸ਼ਰੀਯ ਬੈਟਕ ਕਾ ਆਯੋਜਨ ਕ੍ਰਿਯਾ ਗਯਾ। ਡੀ.ਡੀ.ਐਮ. ਨਾਬਾਡ ਗੁਸ਼ੀਦ ਲੇਖੀ ਨੇ ਬਤਾਯਾ ਕਿ ਨੈਸ਼ਨਲ ਐਡੋਪਸ਼ਨ ਫੰਡ ਫਾਓਂਡ ਕਲਾਈਮੈਟ ਚੈਂਜ ਕੇ ਤਹਤ ਫਸਲੋਂ ਕੀ ਬਚਤ ਕੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸੰਬੰਧੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪੰਜਾਬ ਕੇ ਸਮੇਂ ਜਿਲੋਂ ਮੋਂ ਆਯੋਜਤ ਕ੍ਰਿਯਾ ਜਾਏਗਾ, ਜਿਸਮੋਂ ਕਿਸਾਨੋਂ ਕੋ ਪਰਾਲੀ ਨ ਜਲਾਨੇ ਕੇ ਲਿਏ ਉਤਸਾਹਿਤ ਕ੍ਰਿਯਾ ਜਾਏਗਾ।

ਬੈਟਕ ਦੌਰਾਨ ਉਪਸ਼੍ਰਿਯਤ ਵਿਭਿਨ ਵਿਭਾਗੋਂ ਕੇ ਪਦਾਧਿਕਾਰੀ। (ਸੁਪਸ)

(ਪਰਾਲੀ) ਸੁਰਕਸ਼ਾ ਅਭਿਯਾਨ ਕੇ ਤਹਤ 'ਪਰਾਲੀ ਬਚਾਓ-ਫਸਲ ਬਢਾਓ' ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਆਯੋਜਿਤ ਕ੍ਰਿਏ ਜਾਏਗੇ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਕੁਲਦੀਪ ਕੁਮਾਰ ਡਿਪਟੀ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਕੋ-ਐਂਟਿਓਵ ਸੋਸਾਯਟੀਜ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਪਰ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀ। ਉਠੋਂ ਨੇ ਨਾਬਾਡ ਕੀ ਇਸ ਮੁਹਿਮ ਕੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਸਾ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਪਰਾਲੀ ਕੀ ਸੰਭਾਲ ਕੋ ਸਮਝ ਦੀ

ਜ਼ਰੂਰਤ ਬਤਾਯਾ ਓਰ ਕਿਸਾਨੋਂ ਕੋ ਅਪੀਲ ਕੀ ਕਿ ਵੇ ਇਸ ਅਭਿਯਾਨ ਕੋ ਸਫਲ ਕਰਨੇ ਮੋਂ ਅਪਨਾ ਯੋਗਦਾਨ ਡਾਲੋ। ਸੰਸਥਾ ਕੇ ਜਨਰਲ ਸੈਕ੍ਰੇਟਰੀ ਸ਼ਲਿਨ੍ਦਰ ਕੁਮਾਰ ਵ ਰੀਜਨਲ ਡਾਯਰੈਕਟਰ ਅਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬਤਾਯਾ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਖੇਤੀਬਾਡੀ ਵ ਗਰਾਮੀਯ ਵਿਕਾਸ ਬੈਂਕ (ਨਾਬਾਡ) ਕੇ ਸਹਯੋਗ ਸੇ ਇਸੀ ਅਭਿਯਾਨ ਕੇ ਤਹਤ ਆਜ ਜਿਲਾ ਸ਼ਰੀਯ ਬੈਟਕ ਕਾ ਆਯੋਜਨ ਕ੍ਰਿਯਾ ਗਯਾ ਹੈ, ਜਿਸਮੋਂ ਵਿਭਿਨ ਵਿਭਾਗੋਂ ਸੇ ਮਾਹਿਰੋਂ ਡੁਆ ਚਾਲੰਟਿਯਜ ਕੀ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਕੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਆਗੇ ਜਾਕਰ ਕਿਸਾਨੋਂ ਕੋ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰੇਗੇ। ਡਾ. ਮੁਨੀਸ਼ ਅਰੋਡਾ ਮੈਡੀਕਲ ਅਫਸਰ ਸਿਵਿਲ ਅਸਪਤਾਲ ਨੇ ਬਤਾਯਾ ਕਿ ਪਰਾਲੀ ਕੋ

ਆਗ ਲਗਾਨੇ ਸੇ ਸਵਾਸਥਯ ਕੋ ਕਈ ਤਰਹ ਕਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਤਾ ਹੈ, ਇਸਲਿਏ ਹਮ ਸਮੇਂ ਕੋ ਮਿਲਕਰ ਪਰਾਲੀ ਕੀ ਸਹੀ ਤਰੀਕੇ ਸੇ ਸੰਭਾਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹਿਏ। ਡਾ. ਜਸਵਿਨ੍ਦਰ ਸਿੰਘ ਬ ਰਾਡ ਖੇਤੀਬਾਡੀ ਅਫਸਰ ਮੋਗਾ ਨੇ ਕਿਸਾਨੋਂ ਕੋ ਕਮ ਸਮਝ ਮੋਂ ਤੈਯਾਰ ਹੋਨੇ ਵਾਲੀ ਧਾਨ ਕੀ ਕਿਸਮੋਂ ਕੋ ਅਪਨਾਨੇ ਕੀ ਅਪੀਲ ਕੀ। ਇਸ ਅਵਸਰ ਪਰ ਸੁਖਵਿਨ੍ਦਰ ਸਿੰਘ ਸਹਾਯਕ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਅਫਸਰ ਮਛਲੀ ਪਾਲਨ ਵਿਭਾਗ, ਵਿਕਾਸ ਦਫਤਰ, ਤਪਤੇਜ ਸਿੰਘ, ਮਨੋਹਰ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਬੀਰ-ਭੁਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਸੁਖਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ, ਅਭਿਵਿਕਿਤ ਫਾਓਂਡੇਸ਼ਨ ਕੇ ਸਟਾਫ ਰਵਿਨ੍ਦਰ ਰਾਠੋਰ, ਨਵਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੇ ਅਲਾਵਾ ਵਾਲੰਟਿਯਜ ਨੇ ਭੀ ਵਿਚਾਰ ਸਾਂਝੇ ਕ੍ਰਿਏ।

ਪੰਜਾਬ ਕੇਸਰੀ Sat, 14 September 2019
 ਫੁੱ-ਪੇਪਰ <https://epaper.punjabkesari.in/c/43571153>

ਅਭੀਵਿਅਕਤੀ ਫਾਓਂਡੇਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਨਾਬਾਰਡ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਪਰਾਲੀ ਸੁਰਖਿਆ ਮੁਹਿਮ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ

ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਰਹਿ-ਖੁਰਦ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸਬੰਧੀ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣਗੇ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ

ਮੋਗਾ, 12 ਸਤੰਬਰ (ਅਜਮੇਰ ਫਾਓਂਡੇਸ਼ਨ): ਅਭੀਵਿਅਕਤੀ ਫਾਓਂਡੇਸ਼ਨ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਖੇਤੀਬਾਡੀ ਵ ਗਰਾਮੀਯ ਵਿਕਾਸ ਬੈਂਕ (ਨਾਬਾਰਡ) ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਅੱਜ ਪਰਾਲੀ ਬਚਾਓ ਫਸਲ ਬਚਾਓ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਾਲ ਪਰਾਲੀ ਸੁਰਖਿਆ ਅਭਿਯਾਨ 2019 ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਿਲ੍ਹਾ ਪਰਾਲੀ ਮੈਟਿੰਗ ਕਰਕੇ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਿਏ ਹੋਏ ਡੀ.ਡੀ.ਐਮ. ਨਾਬਾਰਡ ਰਾਜੀਓ ਸੇਠੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਨੈਸ਼ਨਲ ਐਡੋਪਸ਼ਨ ਫੰਡ ਫਾਓਂਡ ਕਲਾਈਮੈਟ ਚੈਂਜ ਕੇ ਤਹਿਤ ਫਸਲੋਂ ਕੀ ਬਚਤ ਕੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸੰਬੰਧੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪੰਜਾਬ ਕੇ ਸਮੇਂ ਜਿਲੋਂ ਮੋਂ ਆਯੋਜਤ ਕ੍ਰਿਯਾ ਜਾਏਗਾ, ਜਿਸਮੋਂ ਕਿਸਾਨੋਂ ਕੋ ਪਰਾਲੀ ਨ ਜਲਾਨੇ ਕੇ ਲਿਏ ਉਤਸਾਹਿਤ ਕ੍ਰਿਯਾ ਜਾਏਗਾ।

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਆਯੋਜਿਤ ਕ੍ਰਿਏ ਜਾਏਗੇ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਕੁਲਦੀਪ ਕੁਮਾਰ ਡਿਪਟੀ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਕੋ-ਐਂਟਿਓਵ ਸੋਸਾਯਟੀਜ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਪਰ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀ। ਉਠੋਂ ਨੇ ਨਾਬਾਡ ਕੀ ਇਸ ਮੁਹਿਮ ਕੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਸਾ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਪਰਾਲੀ ਕੀ ਸੰਭਾਲ ਕੋ ਸਮਝ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਬਤਾਯਾ ਓਰ ਕਿਸਾਨੋਂ ਕੋ ਅਪੀਲ ਕੀ ਕਿ ਵੇ ਇਸ ਅਭਿਯਾਨ ਕੋ ਸਫਲ ਕਰਨੇ ਮੋਂ ਅਪਨਾ ਯੋਗਦਾਨ ਡਾਲੋ। ਸੰਸਥਾ ਕੇ ਜਨਰਲ ਸੈਕ੍ਰੇਟਰੀ ਸ਼ਲਿਨ੍ਦਰ ਕੁਮਾਰ ਵ ਰੀਜਨਲ ਡਾਯਰੈਕਟਰ ਅਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬਤਾਯਾ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਖੇਤੀਬਾਡੀ ਵ ਗਰਾਮੀਯ ਵਿਕਾਸ ਬੈਂਕ (ਨਾਬਾਡ) ਕੇ ਸਹਯੋਗ ਸੇ ਇਸੀ ਅਭਿਯਾਨ ਕੇ ਤਹਤ ਆਜ ਜਿਲਾ ਸ਼ਰੀਯ ਬੈਟਕ ਕਾ ਆਯੋਜਨ ਕ੍ਰਿਯਾ ਗਯਾ ਹੈ, ਜਿਸਮੋਂ ਵਿਭਿਨ ਵਿਭਾਗੋਂ ਸੇ ਮਾਹਿਰੋਂ ਡੁਆ ਚਾਲੰਟਿਯਜ ਕੀ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਕੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਆਗੇ ਜਾਕਰ ਕਿਸਾਨੋਂ ਕੋ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰੇਗੇ। ਡਾ. ਮੁਨੀਸ਼ ਅਰੋਡਾ ਮੈਡੀਕਲ ਅਫਸਰ ਸਿਵਿਲ ਅਸਪਤਾਲ ਨੇ ਬਤਾਯਾ ਕਿ ਪਰਾਲੀ ਕੋ

पराली का सही प्रबंधन करना जरूरी : राशिद

मोगा, 22 सितम्बर (बिन्दा): अभिव्यक्ति फाउंडेशन द्वारा राष्ट्रीय खेतीबाड़ी तथा ग्रामीण विकास बैंक (नाबार्ड) के सहयोग से मोगा में पराली सुरक्षा अभियान के तहत ब्लॉक स्तरीय बैठक का आयोजन किया गया। इस मौके डी.डी.एम. नाबार्ड राशिद लेखी ने बताया कि नैशनल अडैप्टेशन फंड फॉर क्लाइमेट चेंज के तहत फसलों की बचत के प्रबंध संबंधी जागरूकता प्रोग्राम पंजाब के सभी जिलों में करवाए जाएंगे, ताकि किसानों को पराली न जलाने के लिए उत्साहित किया जा सके। वहीं मोगा में 120 कलस्ट्रों में पराली सुरक्षा अभियान के तहत पराली बचाओ-फसल बढ़ाओ प्रोग्राम करवाए जाएंगे।

बैठक में डा. चेतना हंस सहायक रजिस्ट्रार को-ऑप्रेटिव सोसायटीज विशेष तौर पर पहुंचे।

बैठक को संबोधित करते अमृतपाल सिंह व अन्य।

(शुभम)

उन्होंने राशिद लेखी नाबार्ड की इस मुहिम की प्रशंसा करते हुए पराली का सही प्रबंधन करने को समय की जरूरत बताया।

संस्था के क्षेत्रीय डायरेक्टर अमृतपाल सिंह ने बताया कि बैठक में विभिन्न विभागों से आए माहिरों

की ओर से अपने विचार सांझा किए गए। उन्होंने कहा कि इस बार हरेक किसान को श्री गुरु नानक देव जी की शिक्षाओं पर चलते हुए पराली को आग नहीं लगानी चाहिए। इस अवसर पर बड़ी गिनती में विभिन्न विभागों के पदाधिकारी हाजिर थे।

ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦੇ ਖੇਤਰੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਅਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ। (ਭੁਭਮ)

‘ਪਰਾਲੀ ਬਚਾਓ ਫਸਲ ਵਧਾਓ’ ਤਹਿਤ ਬਲਾਕ ਪੱਧਰੀ ਮੀਟਿੰਗ

ਮੋਗਾ, 22 ਸਤੰਬਰ (ਬਿੰਦਾ)– ਅਭੀਵਿਅਕਤੀ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਬੈਂਕ (ਨਾਬਾਰਡ) ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਮੋਗਾ ‘ਚ ‘ਪਰਾਲੀ ਬਚਾਓ ਫਸਲ ਵਧਾਓ’ ਤਹਿਤ ਬਲਾਕ ਪੱਧਰੀ ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ। ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਡੀ. ਡੀ. ਐੱਮ. ਨਾਬਾਰਡ ਰਾਸ਼ੀਦ ਲੇਖੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਨੈਸ਼ਨਲ ਅਡਾਪਟੇਸ਼ਨ ਫੰਡ ਫਾਰ ਕਲਾਈਮੇਟ ਚੇਂਜ ਤਹਿਤ ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਦੇ

ਪ੍ਰਬੰਧ ਸਬੰਧੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਰੇ ਜ਼ਿਲਿਆਂ ‘ਚ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਸ ‘ਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪਰਾਲੀ ਨਾ ਜਲਾਉਣ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਇਸੇ ਤਹਿਤ ਮੋਗਾ ‘ਚ 120 ਕਲੱਸਟਰਾਂ ‘ਚ ਪਰਾਲੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਭਿਆਨ ਤਹਿਤ ‘ਪਰਾਲੀ ਬਚਾਓ ਫਸਲ ਵਧਾਓ’ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ‘ਚ ਡਾ. ਚੇਤਨਾ ਹੰਸ, ਸਹਾਇਕ

ਰਜਿਸਟਰ ਕੋਆਪ੍ਰੇਟਿਵ ਸੋਸਾਇਟੀਜ਼ ਉਚੇਚੇ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਬਾਰਡ ਦੀ ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪਰਾਲੀ ਦੀ ਸਾਂਭ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੱਸਿਆ। ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਖੇਤਰੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਅਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣਾ ਸਾਡਾ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਸਮਾਜਕ ਫਰਜ਼ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ‘ਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

● ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਵਾਹਨ ਨੂੰ ਝੰਡੀ ਦੇ ਕੇ ਰਵਾਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਮੋਗਾ ਸੰਦੀਪ ਹੰਸ ।
ਤਸਵੀਰ : ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ

ਪਰਾਲੀ ਨਾ ਸਾੜਨ ਸਬੰਧੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਵਾਹਨ ਡੀ.ਸੀ. ਵਲੋਂ ਰਵਾਨਾ

ਮੋਗਾ, 17 ਸਤੰਬਰ (ਸੁਰਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਤੇਜ ਸਿੰਘ)- ਅਭਿਵਿਅਕਤੀ ਵਾਊਡੇਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਬੈਂਕ (ਨਬਾਰਡ) ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਪਰਾਲੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਭਿਆਨ ਤਹਿਤ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਵਾਹਨ ਨੂੰ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਮੋਗਾ ਸੰਦੀਪ ਹੰਸ ਵਲੋਂ ਹਰੀ ਝੰਡੀ ਦੇ ਕੇ ਰਵਾਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਪਰਾਲੀ ਬਚਾਓ ਫ਼ਸਲ ਵਧਾਓ ਮੁਹਿੰਮ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੱਸਿਆ ਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਲੋਂ ਪੂਰਨ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ। ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹਵਾ ਪਾਣੀ ਤੇ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣਾ ਸਾਡਾ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਫ਼ਰਜ਼ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ ਸਫਲ ਕਰਨ

ਲਈ ਆਪਣਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਡੀ ਡੀ ਐਮ. ਨਬਾਰਡ ਰਾਸ਼ੀਦ ਲੇਖੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਨੈਸ਼ਨਲ ਐਂਡੋਪਟੇਸ਼ਨ ਫੰਡ ਫਾਰ ਕਲਾਈਮੇਟ ਚੇਂਜ ਤਹਿਤ ਫ਼ਸਲਾਂ ਦੀ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸਬੰਧੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਰੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪਰਾਲੀ ਨਾ ਸਾੜਨ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸੇ ਤਹਿਤ ਮੋਗਾ ਵਿਚ 120 ਕਲੱਟਸਟਰਾਂ ਵਿਚ ਪਰਾਲੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਭਿਆਨ ਤਹਿਤ ਪਰਾਲੀ ਬਚਾਓ ਫ਼ਸਲ ਵਧਾਓ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਇਸੇ ਅਭਿਆਨ ਤਹਿਤ ਸੰਸਥਾ ਵਲੋਂ ਮੋਗਾ ਵਿਚ ਇਹ ਕੈਂਪ ਲਗਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿਚ ਪਰਾਲੀ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਗਾਉਣ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨੁਕਸਾਨਾਂ ਤੋਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਅਜੀਤ

18-Sep-2019
Page: 9

<http://epaper.ajitjalandhar.com/edition/20190918/13/9.cr>

पराली न जलाने के बारे में जागरूकता वैन को स्थाना करते डीसी संदीप हंस • जगहरण

गांवों में पराली न जलाने का संदेश देगी जागरूकता वैन

संस, मोगा : अभिव्यक्ति फाउंडेशन द्वारा राष्ट्रीय खेतीबाड़ी एवं ग्रामीण विकास बैंक (नाबार्ड) के सहयोग से पराली सुरक्षा अभियान के तहत जागरूकता वैन को डिप्टी कमिश्नर मोगा संदीप हंस ने हरी झंडी देकर रवाना किया।

इस दौरान डीसी संदीप हंस ने कहा कि हवा, पानी व धरती को बचाना हमारा सभी का फर्ज है। उन्होंने किसानों से अपील की कि हम सभी को इस मुहिम को सफल करने के लिए अपना योगदान

डालना चाहिए। इस मौके पर डीडीएम नाबार्ड रासीद लेखी ने कहा कि फसलों की बचत के प्रबंध संबंधी जागरूकता प्रोग्राम पंजाब के सभी जिलों में की जा रही है, जिसमें किसानों को पराली न जलाने के लिए उत्साहित किया जा रहा है। इस अभियान के तहत संस्था द्वारा मोगा में यह कैम्प लगाए जा रहे हैं, जिसमें पराली को आग लगाने से होने वाले नुकसान व किसानों को जागरूक किया जा रहा है।

ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਵਾਹਨ ਨੂੰ ਹਰੀ ਝੰਡੀ ਦੇ ਕੀਤਾ ਰਵਾਨਾ

ਸਟਾਫ ਰਿਪੋਰਟਰ, ਮੋਗਾ

ਅਭੀਵਿਅਕਤੀ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਤੇ ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਬੈਂਕ (ਨਾਬਾਰਡ) ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਪਰਾਲੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਭਿਆਨ ਤਹਿਤ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਵਾਹਨ ਨੂੰ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਮੋਗਾ ਸੰਦੀਪ ਹੰਸ ਵੱਲੋਂ ਹਰੀ ਝੰਡੀ ਦੇ ਕੇ ਰਵਾਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਪਿੰਡ ਪਿੰਡ ਜਾ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਰਾਲੀ ਨਾ ਜਲਾਉਣ ਲਈ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰੇਗੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਪਰਾਲੀ ਬਚਾਓ ਫਸਲ ਵਧਾਓ ਮੁਹਿੰਮ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੱਸਿਆ ਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵੱਲੋਂ ਪੂਰਨ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹਵਾ ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣਾ ਸਾਡਾ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ ਸਫਲ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣਾ ਯੋਗਦਾਨ

ਪਰਾਲੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਭਿਆਨ ਤਹਿਤ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਵਾਹਨ ਨੂੰ ਹਰੀ ਝੰਡੀ ਦੇ ਕੇ ਰਵਾਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਮੋਗਾ ਸੰਦੀਪ ਹੰਸ। ਪੰਜਾਬੀ ਜਾਗਰਣ

ਪਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਡੀ.ਡੀ.ਐਮ. ਨਾਬਾਰਡ ਰਾਸ਼ੀਦ ਲੇਖੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਨੈਸ਼ਨਲ ਅੰਡੇਪਟੇਸ਼ਨ ਫੰਡ ਫਾਰ ਕਲਾਈਮੇਟ ਚੇਂਜ ਦੇ ਤਹਿਤ ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸਬੰਧੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਰੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ 'ਚ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪਰਾਲੀ

ਨਾ ਜਲਾਉਣ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਹਿਤ ਮੋਗਾ ਵਿੱਚ 120 ਕਲੱਟਸਟਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪਰਾਲੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਭਿਆਨ ਤਹਿਤ ਪਰਾਲੀ ਬਚਾਓ ਫਸਲ ਵਧਾਓ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਇਸੇ ਅਭਿਆਨ ਤਹਿਤ ਸੰਸਥਾ ਵੱਲੋਂ ਮੋਗਾ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕੈਂਪ ਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

दैनिक भास्कर

18-Sep-2019
Page 3

अभिव्यक्ति फाउंडेशन ने पराली सुरक्षा अभियान के तहत जागरूकता वाहन को दी हरी झंडी किसानों को पराली न जलाने के लिए किया जा रहा जागरूक

भास्कर न्यूज़ | मोगा

अभिव्यक्ति फाउंडेशन की ओर से राष्ट्रीय खेतीबाड़ी व ग्रामीण विकास बैंक के सहयोग से डिप्टी कमिश्नर संदीप हंस द्वारा पराली सुरक्षा अभियान के तहत जागरूकता वाहन को मंगलवार को खाना किया गया। यह गांव-गांव जाकर लोगों को पराली न जलाने के लिए जागरूक करेगी। इस दौरान उन्होंने इस पराली बचाओ फसल बढ़ाओ मुहिम की सराहना करते हुए इसको समय की जरूरत बताया और जिला प्रशासन द्वारा पूर्ण सहयोग देने की बात की। डीएम ने किसानों से अपील की कि हम सबको इस मुहिम को सफल करने के लिए अपना योगदान डालना चाहिए।

डीडीएम नावाड राशीद लेखी ने बताया कि नेशनल अडेप्टेशन फंड फॉर क्लाइमेट चेंज के तहत फसलों की अवशेष के प्रबंध संबंधी जागरूकता प्रोग्राम पंजाब

पराली सुरक्षा अभियान के तहत जागरूकता वाहन को खाना करते डीएम संदीप हंस व अन्य।

के सभी जिलों में किया जा रहा है। इसी के तहत मोगा में 120 क्लस्टरों में पराली सुरक्षा अभियान के तहत पराली बचाओ फसल बढ़ाओ प्रोग्राम किए जा रहे हैं। इसी अभियान के तहत संस्था द्वारा मोगा में यह कैम्प लगाए जा रहे हैं। इसमें पराली को जलाने से होने वाले

नुकसानों से किसानों को जागरूक किया जा रहा है। किसानों को कम समय लेने वाली धान की किस्मों से अवगत करवाया जा रहा है और पराली का सुच्चा प्रबंध करने के लिए सरकार द्वारा मशीनों पर दी जा रही सब्सिडी के बारे में जानकारी दी जा रही है।

ਪਰਾਲੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮੁਹਿਮ ਤਹਿਤ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਵਾਹਨ ਨੂੰ ਦਿਤੀ ਹਰੀ ਝੰਡੀ

ਮੋਗਾ, 17 ਸਤੰਬਰ (ਅਜਮੇਰ ਕਾਲਡਾ) : ਅਭੀਵਿਅਕਤੀ ਡਾਊਡੇਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਬੈਂਕ (ਨਾਬਾਰਡ) ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਪਰਾਲੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਭਿਆਨ ਤਹਿਤ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਵਾਹਨ ਨੂੰ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਮੋਗਾ ਸੰਦੀਪ ਹੰਸ ਵੱਲੋਂ ਹਰੀ ਝੰਡੀ ਦੇ ਕੇ ਰਵਾਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਪਿੰਡ ਪਿੰਡ ਜਾ ਕੇ

ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਰਾਲੀ ਨਾ ਜਲਾਉਣ ਲਈ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰੇਗੀ।

ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹਵਾ ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣਾ ਸਾਡਾ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਮੁਹਿਮ ਨੂੰ ਸਫਲ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਡੀ.ਡੀ.ਐਮ.

ਨਾਬਾਰਡ ਰਾਸ਼ੀਦ ਲੇਖੀ ਨੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਨੈਸ਼ਨਲ ਐਂਫੋਪਟੇਸ਼ਨ ਫੰਡ ਡਾਰ ਕਲਾਈਮੇਟ ਚੇਂਜ ਦੇ ਤਹਿਤ ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਗਰਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸਬੰਧੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਰੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪਰਾਲੀ ਨਾ ਜਲਾਉਣ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਝੋਨੇ ਦੀ ਪਰਾਲੀ ਨੂੰ ਅੱਗ ਨਾ ਲਾਉਣ ਦਾ ਲਿਆ ਪ੍ਰਣ

ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਪਰਾਲੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮਹਿੰਮ ਤਹਿਤ ਮੀਟਿੰਗ ਕਰਵਾਈ

ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਮੱਲੋਆਣਾ, ਮੋਗਾ

ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਬੈਂਕ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਅਭੀਵਿਅਕਤੀ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਪਰਾਲੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਭਿਆਨ 2019 ਦੇ ਸਮਾਪਤੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਮੁਲਾਕਾਤ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਨਾਬਾਰਡ ਖੇਤਰੀ ਦਫ਼ਤਰ ਪੰਜਾਬ ਵੱਲੋਂ ਸ਼੍ਰੀ ਹਨੂਰਾਧੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਕ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਨਾਬਾਰਡ ਦੀ ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ।

ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸੈਕਰੇਟਰੀ ਸ਼ਲਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਨੈਸ਼ਨਲ ਅਫ਼ੀਪਟੇਸ਼ਨ ਫੰਡ ਫ਼ਾਰ ਕਲਾਈਮੇਟ ਚੇਂਜ ਦੇ ਤਹਿਤ ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਰਹਿੰਦ-ਪੁੰਹ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸਬੰਧੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਰੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪਰਾਲੀ ਨਾ ਲਾਉਣ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸੇ ਤਹਿਤ ਮੋਗਾ ਵਿੱਚ 120 ਕਲੱਸਟਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪਰਾਲੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਭਿਆਨ ਤਹਿਤ ਪਰਾਲੀ ਬਚਾਓ ਫਸਲ

ਅਭੀਵਿਅਕਤੀ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਪਰਾਲੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਭਿਆਨ ਤਹਿਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਹਾਜ਼ਰੀਨ।

ਵਧਾਓ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਰੀਜ਼ਨਲ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਅਮਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਬੈਂਕ (ਨਾਬਾਰਡ) ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਇਸੇ ਅਭਿਆਨ ਤਹਿਤ ਅੱਜ ਪਰਾਲੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਭਿਆਨ-2019 ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਭਾਗਾਂ ਤੋਂ ਆਏ ਮਾਹਿਰਾਂ ਅਤੇ ਫੀਲਡ ਵਰਕਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਬਾਰੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਦਾ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ

ਕਿ ਇਸ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਅਭਿਆਨ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਪੂਰਨ ਸਹਿਯੋਗ ਅਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਤਾਲਮੇਲ ਨਾਲ ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਹੁੰਗਾਰਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ, ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਦੇ ਹੋਰ ਸਾਰਥਕ ਨਤੀਜੇ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਵੱਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੈਂਪਾਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਨੁਕਤ ਨਾਟਕ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ, ਵੀਡੀਓ ਫਿਲਮ ਅਤੇ ਲੈਕਚਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੌਰਾਨ ਕਈ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਪਰਾਲੀ ਨੂੰ ਅੱਗ ਨਾ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਣ ਵੀ ਲਿਆ

ਅਤੇ ਪਰਾਲੀ ਨੂੰ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿੱਚ ਕਲਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਵਰਕਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਤਜਰਬੇ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ ਕਿ ਇਸ ਵਾਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪਰਾਲੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪਰਿਸ਼ਦਾਂ ਦਾ ਹੁਣ ਵੀ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਅਤੇ ਕੀ-ਕੀ ਫਾਇਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਵਾਰ ਸਰਕਾਰ, ਨਾਬਾਰਡ ਅਤੇ ਅਭੀਵਿਅਕਤੀ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮਹਿੰਮ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਬਜਰੰਗ ਸਿੰਘ, ਐਲਡੀਐਮ ਮੋਗਾ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਉਪਰਾਲੇ ਬਾਰੇ ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਹਰ ਸੰਭਵ ਮਦਦ ਦਿਵਾਉਣ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੁਆਇਆ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਡਾ. ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਆਤਮਾ ਨੇ ਇਸ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਮੁਹਿੰਮ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ ਗਿਰਾਵਟਾਂ ਬਾਰੇ ਚਿੰਤਾ ਜਾਹਿਰ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮੰਛੀ ਪਾਲਣ ਵਿਭਾਗ ਤੋਂ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਡਾਇਰੀ ਵਿਭਾਗ ਤੋਂ ਨਵਦੀਪ ਕੌਰ, ਕੋਪਰੇਟਿਵ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਏਏਆਰ ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਕਿ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਹੋਰ ਵਧੀਆ ਨਤੀਜੇ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਣਗੇ।

ਪਰਾਲੀ ਸੁਰੱਖਾ ਅਭਿਆਨ ਤਹਿਤ ਬੈਠਕ ਆਯੋਜਿਤ

ਮੋਗਾ, 3 ਦਿਸੰਬਰ (ਗੋਪੀ): ਰਾਸ਼ਟੀਯ ਖੇਤੀਬਾਡੀ ਤਥਾ ਗਰਾਮੀਯ ਵਿਕਾਸ ਬੈਂਕ ਕੇ ਸਹਯੋਗ ਸੇ ਅਭਿਵਿਯਕਿਤ ਫਾਓਂਡੇਸ਼ਨ ਕੀ ਓਰ ਸੇ ਜਿਲੇ ਮੇਂ ਪਰਾਲੀ ਸੁਰੱਖਾ ਅਭਿਆਨ 2019 ਕੇ ਸਮਾਪਤ ਹੋਨੇ ਪਰ ਮੂਲਯਾਂਕਨ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕਾ ਆਯੋਜਨ ਕਿਆ ਗਯਾ। ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਮੇਂ ਨਾਬਾਰਡ ਖੇਤਰਿਯ ਦਫਤਰ ਪੰਜਾਬ ਕੀ ਓਰ ਸੇ ਸ਼ਰੀ ਹਨੂ ਗਾਂਧੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਪਰ ਪਹੁੰਚੇ। ਤੁਹਾਨੋਂ ਨਿਸ਼ਟਾਰਪੂਰਵਕ ਭਾਵਚੀਤ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਨਾਬਾਰਡ ਕੀ ਇਸ ਮੁਹਿਮ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਿਯੋਂ ਬਾਰੇ ਭਾਵਚੀਤ ਕੀ।

ਅਭਿਵਿਯਕਿਤ ਫਾਓਂਡੇਸ਼ਨ ਫ਼ਾਰਾ ਕਰਚਾਏ ਮੂਲਯਾਂਕਨ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੌਰਾਨ ਵਿਸ਼ਟਾਰਪੂਰਵਕ ਜਾਨਕਾਰੀ ਦੇਤੇ ਸ਼ਲਿਨ੍ਦਰ ਕੁਮਾਰ ਕ ਅਨਯ। (ਸ਼ੁਭਮ)

ਜਾਨਕਾਰੀ ਦੇਤੇ ਹੁਏ ਸੰਸਥਾ ਕੇ ਮਹਾਸਚਿਵ ਸ਼ਲਿਨ੍ਦਰ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਭਗਾਯਾ ਕਿ ਨੈਸ਼ਨਲ ਏਡਿਟੇਸ਼ਨ ਫੰਡ ਫਾਰ ਕਲਾਇਮੈਟ ਚੇਂਜ ਕੇ ਤਹਿਤ ਫਸਲੋਂ ਕੀ ਪਰਾਲੀ ਕੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸੰਬੰਧੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪੰਜਾਬ ਕੇ ਸਾਰੇ ਜਿਲੋਂ ਮੇਂ ਕਿਆ ਗਯਾ ਥਾ ਤਥਾ ਜਿਸਮੇਂ ਕਿਸਾਨੋਂ ਕੋ ਪਰਾਲੀ ਨ ਜਲਾਨੇ ਕੇ ਲਿਏ ਉਤਸਾਹਿਤ ਕਿਆ ਗਯਾ। ਇਸੀ ਕੇ ਤਹਿਤ 120

ਕਲਸਟਰੋਂ ਮੇਂ ਪਰਾਲੀ ਸੁਰੱਖਾ ਅਭਿਆਨ ਕੇ ਤਹਿਤ 'ਪਰਾਲੀ-ਬਚਾਓ ਫਸਲ-ਬਫ਼ਾਓ' ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕ੍ਰਿਏ ਗਏ ਥੇ ਤਥਾ ਲੋਗੋਂ ਕੋ ਜਾਗਰੂਕ ਕਿਆ ਗਯਾ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਸੰਸਥਾ ਕੇ ਰੀਜਨਲ ਡਾਯਰੈਕਟਰ ਅਮੁਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਭਗਾਯਾ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟੀਯ ਖੇਤੀਬਾਡੀ ਤਥਾ ਗਰਾਮੀਯ ਵਿਕਾਸ ਬੈਂਕ (ਨਾਬਾਰਡ) ਕੇ ਸਹਯੋਗ

ਸੇ ਇਸ ਅਭਿਆਨ ਕੇ ਤਹਿਤ ਪਰਾਲੀ ਸੁਰੱਖਾ ਅਭਿਆਨ-2019 ਕੀ ਸਮਾਪਿ ਬੈਠਕ ਕਾ ਆਯੋਜਨ ਕਿਆ ਗਯਾ ਹੈ, ਜਿਸਮੇਂ ਵਿਭਿਨ ਵਿਭਾਗੋਂ ਸੇ ਆਏ ਮਾਹਿਰੋਂ ਤਥਾ ਫੀਲਡ ਕਰਕੋਂ ਨੇ ਇਸ ਮੁਹਿਮ ਬਾਰੇ ਭਾਵਚੀਤ ਕੀ।

ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕੇ ਦੌਰਾਨ ਕਰਕੋਂ ਨੇ ਅਪਨੇ ਤਜੁਬੋਂ ਸਾਂਝੇ ਕ੍ਰਿਏ ਕਿ ਇਸ ਬਾਰ

ਕਿਸਾਨੋਂ ਕੋ ਪਰਾਲੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਮੇਂ ਕਿਸ ਤਰਹ ਕੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨਿਯੋਂ ਕਾ ਅਬ ਭੀ ਸਾਮਨਾ ਕਰਨਾ ਪਡਾ ਤਥਾ ਕਯਾ-ਕਯਾ ਫਾਯਦੇ ਤਨਕੋ ਇਸ ਬਾਰ ਸਰਕਾਰ, ਨਾਬਾਰਡ ਕੇ ਅਭਿਵਿਯਕਿਤ ਫਾਓਂਡੇਸ਼ਨ ਕੀ ਮੁਹਿਮ ਸੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁਏ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਬਜਰੰਗ ਸਿੰਘ ਏਲ.ਡੀ.ਏਮ. ਨੇ ਭੀ ਇਸ ਪ੍ਰਯਾਸ ਬਾਰੇ ਬੈਂਕੋਂ ਸੇ ਹਰ ਸੰਭਵ ਮਦਦ ਦਿਲਾਨੇ ਕਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਿਲਾਯਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਡਾ. ਬਲਵਿਨ੍ਦਰ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਡਾਯਰੈਕਟਰ ਆਤਮਾ ਨੇ ਇਸ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਮੁਹਿਮ ਬਾਰੇ ਵਿਸ਼ਟਾਰਪੂਰਵਕ ਭਾਵਚੀਤ ਕੀ ਤਥਾ ਸਮਾਜ ਮੇਂ ਪੈਦਾ ਹੁਏ ਗਿਰਾਵਟੋਂ ਬਾਰੇ ਚਿੰਤਾ ਜਾਹਿਰ ਕੀ। ਇਨਕੇ ਅਲਾਭਾ ਮਚਫੀ ਪਾਲਨ ਵਿਭਾਗ ਸੇ ਸੁਖਵਿਨ੍ਦਰ ਸਿੰਘ, ਡੇਯਰੀ ਵਿਭਾਗ ਸੇ ਨਵਦੀਪ ਕੌਰ, ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਸੋਸਾਯਟੀ ਕੇ ਏ.ਆਰ. ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਮੁਹਿਮ ਕੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਤਮਮੀਦ ਕੀ ਕਿ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਓਰ ਭਡਿਯਾ ਨਤੀਜੇ ਦੇਖਨੇ ਕੋ ਮਿਲੇਗੇ।

ਪੰਜਾਬ ਕੇਸਰੀ
੯-੧੯

Wed, 04 December 2019
<https://epaper.punjabkessari.in/c/46499336>

ਪਰਾਲੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮੁਹਿਮ ਤਹਿਤ ਜ਼ਿਲਾ ਪੱਧਰੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦਾ ਆਯੋਜਨ

ਪਰਾਲੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮੁਹਿਮ ਤਹਿਤ ਕਰਵਾਏ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਝਲਕ। (ਅਨੁਸ਼ਰ)

ਮੋਗਾ, 3 ਦਸੰਬਰ (ਗੋਪੀ ਰਾਊਥੋ)- ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਖੇਤੀਬਾਡੀ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਬੈਂਕ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਅਭਿਵਿਯਕਿਤ ਫਾਓਂਡੇਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਜ਼ਿਲੇ 'ਚ ਪਰਾਲੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮੁਹਿਮ 2019 ਦੇ ਸਮਾਪਤੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਮੁਲਾਕਾਤ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ 'ਚ ਨਾਬਾਰਡ ਖੇਤਰੀ ਦਫਤਰ ਪੰਜਾਬ ਵਲੋਂ ਹਨੂਗਾਂਧੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ

ਪਹੁੰਚੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਕ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਨਾਬਾਰਡ ਦੀ ਇਸ ਮੁਹਿਮ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ। ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸੈਕਟਰੀ ਸ਼ਲਿਨ੍ਦਰ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਨੈਸ਼ਨਲ ਅਡਾਪਟੇਸ਼ਨ ਫੰਡ ਫਾਰ ਕਲਾਇਮੈਟ ਚੇਂਜ ਤਹਿਤ ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸਬੰਧੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਰੇ ਜ਼ਿਲਿਆਂ 'ਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸ 'ਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪਰਾਲੀ ਨਾ ਸਾੜਣ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸੇ ਤਹਿਤ ਮੋਗਾ 'ਚ 120 ਕਲੱਸਟਰਾਂ 'ਚ ਪਰਾਲੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮੁਹਿਮ ਤਹਿਤ 'ਪਰਾਲੀ ਬਚਾਓ, ਫਸਲ ਵਧਾਓ' ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਰੀਜਨਲ

ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਅਮਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਖੇਤੀਬਾਡੀ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਬੈਂਕ (ਨਾਬਾਰਡ) ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਇਸੇ ਮੁਹਿਮ ਤਹਿਤ ਅੱਜ ਪਰਾਲੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮੁਹਿਮ-2019 ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਭਾਗਾਂ ਤੋਂ ਆਏ ਮਾਹਰਾਂ ਅਤੇ ਫੀਲਡ ਵਰਕਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਮੁਹਿਮ ਬਾਰੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਮੁਹਿਮ ਦਾ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਬਜਰੰਗ ਸਿੰਘ, ਐਲ. ਡੀ. ਐਮ. ਮੋਗਾ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਉਪਰਾਲੇ ਬਾਰੇ ਬੈਂਕਾਂ ਤੋਂ ਹਰ ਸੰਭਵ ਮਦਦ ਦਿਵਾਉਣ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਿਵਾਇਆ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਡਾ. ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਆਤਮਾ ਨੇ ਇਸ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਮੁਹਿਮ ਬਾਰੇ ਵਿਸ਼ਟਾਰ ਪੂਰਵਕ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜ 'ਚ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ ਗਿਰਾਵਟਾਂ ਬਾਰੇ ਚਿੰਤਾ ਜਾਹਰ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮੈਂਡੀ ਪਾਲਣ ਵਿਭਾਗ ਤੋਂ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਡਾਇਰੀ ਵਿਭਾਗ ਤੋਂ ਨਵਦੀਪ ਕੌਰ, ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੇ ਏ. ਆਰ. ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਮੁਹਿਮ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਕਿ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਹੋਰ ਵਧੀਆ ਨਤੀਜੇ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਣਗੇ।

ਜਗ ਬਾਣੀ

Wed, 04 December 2019
<https://jagbani.epapr.in/c/46499245>

ਨਬਾਰਡ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਅਭਿਵਿਅਕਤੀ ਫਾਉਂਡੇਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰੀ ਮੀਟਿੰਗ

ਮੋਗਾ, 3 ਦਸੰਬਰ (ਸੁਰਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਤੇਜ ਸਿੰਘ)-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਬੈਂਕ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਅਭਿਵਿਅਕਤੀ ਫਾਉਂਡੇਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਪਰਾਲੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਭਿਆਨ 2019 ਦੇ ਸਮਾਪਤੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਮਾਗਮ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਨਬਾਰਡ ਖੇਤਰੀ ਦਫ਼ਤਰ ਪੰਜਾਬ ਵਲੋਂ ਹਨੂ ਗਾਂਧੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਸਥਾਰ ਪੁਰਵਕ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਨਬਾਰਡ ਦੀ ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ। ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸੈਕਰਟਰੀ ਸ਼ਲਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਨੈਸ਼ਨਲ ਅਡੋਪਟੇਸ਼ਨ ਡੈੱਡ ਫ਼ਾਰ ਕਲਾਈ ਮੈਟ ਚੌਜ ਦੇ

ਤਹਿਤ ਫ਼ਸਲਾਂ ਦੀ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸਬੰਧੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਰੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ 'ਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸ 'ਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪਰਾਲੀ ਨਾ ਜਲਾਉਣ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸੇ ਤਹਿਤ ਮੋਗਾ ਵਿਚ 120 ਕਲੱਸਟਰਾਂ ਵਿਚ ਪਰਾਲੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਭਿਆਨ ਤਹਿਤ 'ਪਰਾਲੀ ਬਚਾਓ, ਫ਼ਸਲ ਵਧਾਓ' ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਰਿਜਨਲ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਬੈਂਕ (ਨਬਾਰਡ) ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਇਸੇ ਅਭਿਆਨ ਤਹਿਤ ਅੱਜ ਪਰਾਲੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਭਿਆਨ-2019 ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਭਾਗਾਂ ਤੋਂ ਆਏ ਮਾਹਿਰਾਂ ਅਤੇ ਫ਼ੀਲਡ ਵਰਕਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਬਾਰੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਅਭਿਆਨ ਵਿਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਪੂਰਨ ਸਹਿਯੋਗ ਅਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਤਾਲਮੇਲ ਨਾਲ ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਹੁੰਗਾਰਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਪਾਲਨ ਵਿਭਾਗ ਤੋਂ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਡਾਇਰੀ ਵਿਭਾਗ ਤੋਂ ਨਵਦੀਪ ਕੌਰ, ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਏ.ਆਰ. ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਕਿ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਹੋਰ ਵਧੀਆ ਨਤੀਜੇ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਣਗੇ।

ਦੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰੀ ਚੋਣ ਅੱਜ

(ਸਿੰਘ ਖ਼ਾਲਸਾ)-ਮਾਸਟਰ ਕੇਡਰ ਯੂਨੀਅਨ 4 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ 4 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਨੇਚਰ ਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਬਲਾਕ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਰਮਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਅਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜਾਬ ਦੀ ਸੂਬਾ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਰਵਾ ਕੇ ਦਸੰਬਰ ਵਿਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦਾ ਪੀਲ ਵੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮਾਸਟਰ ਕੇਡਰ ਨਾਲ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਣ। ਇਹ ਗਗਨਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਸਵਰਨਜੀਤ ਕੌਰ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਰ ਕੌਰ, ਮੈਡਮ ਸ਼ਿਵਾਲੀ ਆਦਿ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਅਜੀਤ

04-Dec-2019

Page: 8

<http://epaper.ajitjalandhar.com/edition/20191204/13/8.cm>

Documentary Short Film

**Produced By:
Abhivyakti Foundation**

**Based on
Crop Residue Management
Campaign 2019**

Head Office

**Abhivyakti Foundation, #403, 1/18-B, Dreamland Building,
Asaf Ali Road, New Delhi-110002, Tel: 011-23232102, Fax No: 011-23232102,
E-Mail: abhivyaktifoundation_2000@yahoo.co.in**

Regional Office

**Abhivyakti Foundation, #20 /1, Prem Nagar, Gill Road, Moga,
India - 142001, Tel: 099885-11287, E-Mail: regionaldirector.abhivyakti@gmail.com**

**Crop Residue Management
Campaign 2019**